

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-THURSDAY – BIRŽELIS-JUNE 17, 2021 • Vol. CXII NR. 47

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-16-2021

Amerikoje skambėjo lietuvių tremtinių vardai

Kasmet birželio 14-ąją lietuviai, skaitydami tremtinių pavardes, visam pasauliui garsiai pasako apie tai, kokį nusikaltimą prieš mūsų tautą įvykdė sovietai. Iš savo tėvynės į Sibiro platybes ištremtų lietuvių pavardės šiais metais ir vėl skambėjo Lietuvoje ir Europos šalyse bei visame pasaulyje, kur gyvena lietuviai patriotai.

Tremtinių pavardės ir likimai tradiciškai buvo skaitomi prie Kapitolijaus bei daugelyje Amerikos valstijų.

– 4-5 psl.

Prestižine premija apdovanota Amerikos lietuvaitė

Columbia University New Yorke paskelbė šių metų žurnalistinės Pulitzer premijos laureatus. Apdovanojimo sulaukė ir Reuters naujienų agentūros kūrybinės grupės narė Andrea Januta, ilgamečio „Draugo“ skaitytojo ir mecenato advokato Donato Janutos dukra. Mūsų skaitytojai atsimena Andrea, kartu su tėvu ne kartą specialiai atvykusius ir dalyvavusius metiniuose „Draugo“ pokyliuose, tad ypatingai džiaugiamės jaunos žurnalistės profesiniais pasiekimais ir pripažinimu.

29-erių metų Andrea yra rašytojos Petronėlės Orintaitės anūkė. Jos tėvui Donatui Janutai plunksna taip pat nesvetima – „Draugas“ yra spausdinęs daugybę jo straipsnių is-

torinėmis ir kelionių temomis, o prieš keletą metų Lietuvoje išleista jo knyga „Lietuviški takai“ verta dėmesio dėl įdomių faktų ir originalaus mūsų istorijos traktavimo.

Andrea baigė matematikos ir ekonomikos studijas Yale University, kurį laiką dirbo finansų analitike, tačiau vėliau pasirinko žurnalistikos magistro studijas Columbia University. Prieš dvejus metus Andrea įteikta premija už straipsnių seriją, nušvietusią socialines problemas Amerikos kareivinėse. Šįkart apdovanojimų komisijos dėmesį atkreipė jos ir kitų Reuters žurnalistų straipsnių serija apie tai, kaip neaiški teisinė „kvalifikuoto imuniteto“ doktrina apsaugojo policiją, naudojančią pernelyg didelę baudžiamojo persekiojimo jėgą.

Premijos dydis – 15 tūkst. dolerių, tačiau daug svarbesnis yra pripažinimas ir profesinė garbė, nes nuo 1917 metų teikiama Pulitzer premija ir aukso medalis – prestižiškiausia žurnalistinė premija pasaulyje. Ji teikiama įvairiose kategorijose, tačiau labiausiai gerbiama būtent tiriamojoje žurnalistikoje.

„Draugo“ inf.

Pandemiją šalin nuvijo stalo tenisininkai

Pandemijai rimstant Čikagos priemiestyje Lemonte, Pasaulio lietuvių centre, įvyko tradicinis stalo teniso mėgėjų sezono pabaigą vainikavęs turnyras! – 11 psl.

Niekas negali išmokti to, ką manosi žinąs – Plutarchas

Kaip užsienio lietuviai gali padėti baltarusiams

Seimo narė, LRS ir PLB komisijos pirmininkė Dalia Asanavičiūtė.

Gegužės 31 d. vyko Lietuvos Seimo narių pokalbis su lietuvių diasporos atstovais „Ivykiai Baltarusijoje: Kaip užsienio lietuviai gali padėti?“. Pokalbyje dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo (LRS) ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) komisijos pirmininkė Dalia Asanavičiūtė, Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Žygimantas Pavilionis ir Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Laurynas Kasčiūnas. Pokalbio turinys „Draugo“ laikraštyje jau buvo pristatytas birželio 5 d. numeryje. Šią temą giliname kalbėdamiesi su LRS ir PLB komisijos pirmininke **Dalia Asanavičiūte**: ar iniciatoriai jau pajuto grįžtamąjį ryšį, kaip užsienio lietuviai reaguoja į įvykius Baltarusijoje, ar sulaukta iniciatyvų?

Lietuva jautriai reaguoja į kaimyninėje valstybėje vykstančius nedemokratiškus procesus. Taip pat ir Lietuvos Seimo nariai. Malonėkite papasakoti, kaip gimė projektas į Baltarusijos opozicijos rėmimą įtraukti užsienio lietuvius?

Situacija Baltarusijoje iš tiesų grėsminga ir kelianti nerimą. Po nedemokratiškų Baltarusijos prezidento rinkimų praėjusių metų rugpjūčio mėnesį užsienio lietuviai kartu su broliais ir sesėmis baltarusiais stojo į Laisvės kelią. Gyva grandinė nusi-driekė nuo Vilniaus per Londoną, Dubliną, Taliną, Romą, Washingtoną, Sydney ir kitus pasaulio miestus. Tai buvo galingas palaikymas tautos, kuri siekia savo laisvės.

Toliau Baltarusijoje vykstant suėmimams, laisvo žodžio ribojimams, politinių kalinių kankinimams, kartu su Europos Parlamento nariu Petru Auštrevičiumi ėmiausi globoti dvi nu-teistas žurnalistes – Dariją Chultsovą ir Kateriną Andrejevą. Pasikalbėjus su merginų artimaisiais, pagrindinis jų iš-reikštas noras – garsiai kalbėti pa-sauliui apie tai, kas vyksta Baltarusi-joje. Kad laisvės kovotojų vardai ne-būtų panardinti užmarštin.

Merginų globa ir mūsų tautos praeitis laisvės siekio kelias, mūsų džiaugsmas užsienio valstybėms pri- pažinus mūsų nepriklausomybę pa-

skatino surengti diskusiją su užsienio lietuviais ir paraginti aktyviau palaikyti baltarusius toje valstybėje, kurioje lietuviai gyvena. Lietuvos valstybė aktyviai palaiko baltarusius tiek žodžiais, tiek veiksmis dėl to, kad mums baltarusiai – broliška tauta. Deja, kitos valstybės laikosi kiek nuosaikesnės pozicijos šiuo klausimu, tad norime pabandyti perduoti žinomas asmenines istorijas, patirtį ir empatiją baltarusiams ir kitoms šalims.

Ką išgirdote gegužės 31-osios pokalbyje? Ką mąsto užsienio lietuviai? Ar jie Lietuvos Seimo narių siūlymą priėmė nuosirdžiai? O gal išgirdote, kad tautiečiai pasaulyje ta linkme jau veiks ir iki šiol?

Turiu pripažinti, kad užsienio lietuviai labai geranoriškai ir atvirai priėmė kvietimą padėti baltarusiams, taip pat patys siūlė idėjas ir teikė prašymus Seimo nariams. Dalis organizacijų jau buvo pradėjusios dalyvauti ir palaikymo akcijose su baltarusiais jų šalyse. Amerikos lietuviai prašė teikti kuo daugiau informacijos apie baltarusius. Išgryniname visas idėjas, kurios buvo išsakytos tiek Seimo narių, tiek pačių pasaulio lietuvių:

– Politinių kalinių globa. Svetlanos Cichanouskayos komanda labai kviečia globoti politinius kalinius, ypač tuos, kurie yra mažiau žinomi ir apie kuriuos niekas nekalba, tačiau jie lygiai taip pat yra neteisėtai įkalinti ir patiria represijas. Globojimas apima laišku rašymą, susipažinimą ir bendravimą su artimaisiais, individualių dramatiškų kalinių istorijų viešinimą spaudoje savo šalyje, galima padėti ir finansiškai, žinoma, tik jeigu yra galimybės ir poreikis. Istorijas galima siųsti ir politikams, stengtis juos sujautrinti, kviešti įsijungti į politinių kalinių globavimo programą. Dauguma politinių kalinių prašo svarbiausio dalyko – neleisti pamiršti jų pavardžių, nenusitoti kalbėti apie įvykius Baltarusijoje. Visą politinių kalinių sąrašą, jų istorijas ir kalinimo įstaigas rasite čia:

<https://prisoners.spring96.org/en>

– Vienyti kitų valstybių diasporą Jūsų gyvenamojoje šalyje. Yra daug valstybių, su kuriomis dalinamės identiteto panašumais – parodykime, kad šiandienos baltarusių kova yra kova už valstybės ir tautos laisvę, nepriklausomybę. Kaip pavyzdys galėtų būti Lenkijos didvyris Kosciuška, kuris iš tiesų yra gimęs būtent Baltarusijoje. Tokie fondai, iniciatyvinės grupės galėtų vienyti lietuvius, lenkus, baltarusius. Galima surasti ir panašių pavyzdžių.

– Bandykite budinti politikus savo gyvenamosiose šalyse – ieškokite lyderių, kurie rūpintųsi žmogaus teise, kvieskite pažįstamus politikus įkurti „Demokratinės Baltarusijos“ grupes parlamentuose, inicijuokite tokių grupių susikūrimą, surasdami parlamento narius, kuriems rūpi tai, kas darosi Baltarusijoje, paraginkite parlamentarų globoti politinius kalinius.

– Parodykite režimo nežmogiškumą. Būtina kalbėti apie individualias žmonių istorijas – Baltarusijos režimas kalina ir vaikus, smurtauja prieš asmenis su negalia, įvairiausiais būdais kankina politinius kalinius, suima paprasčiausiai savo darbą dirbančius žurnalistus. Šis režimas yra nežmogiškas, tą būtina parodyti užsienio valstybėms ne skaičiais, o konkrečiomis, asmeninėmis istorijomis.

– Būtina nuolat kalbėti apie Baltarusijoje vykstančius dalykus. Galima surasti šalyse, žiniasklaidos priemonėse vieną ar du žurnalistus, kuriems parodžius šias istorijas ir įvykius jie nuolatos praneštų apie naujienas šioje šalyje. Pačius užsienio lietuvius labai kviečiame dalintis žiniomis iš lietuviškų portalų, rašančių apie naujienas iš Baltarusijos, versti tekstus, skaityti bei dalintis Telegram kanalo „Nexta“ skelbiamomis naujienomis. Pastaruoju metu labai daug naujienų apie Baltarusiją skelbia ir LRT.lt.

– Kvieskite valstybių parlamentarų, JAV lietuviai – Kongreso narius, atvykti į Lietuvą, nes čia yra geriausia terpė suprasti baltarusių problemas, susitikti su baltarusių diaspora, lydere Svetlana Cichanouskaya.

– Galimybė bendradarbiauti su „Černobylio vaikų“ centrais, taip pat kalbant tiek apie režimo agresiją, tiek apie Astravo atominės jėgainės nesaugumą.

– Padėti baltarusių bendruomenės nariams įsikurti jūsų šalyje, padėti finansiškai, maistu ir kitaip.

– Visada galima paremti patikimas organizacijas ar fondus, kurie, pvz., finansuoja politinių kalinių išlaidas advokatams nesibaigiančiuose teismuose, rūpinasi politinių emigrantų įsikūrimu kitose valstybėse ir pan.

Svarbu pabrėžti, kad ši kova ir tema nėra politinė – Lukašenkos teroristinis režimas kalina ne tik opozicionierius, tačiau ir dirbančius savo darbą žurnalistus, vaikus, asmenis su negalia, naudoja represijas prieš visą tautą. Tai yra baltarusių kova už savo laisvę, už savo nepriklausomybę. Tai nebėra politika, tai yra žmogiškumas.

Nors po pokalbio praėjo nedaug laiko, gal Jus jau pasiekė to pokalbio inspiruoti veiksmai?

Lietuvių diasporos organizacijos ieško ryšių su jų šalyse gyvenančiais baltarusiais. Prieš pat mūsų renginį, gegužės 29 d., Baltarusijos opozicijos lyderės Svetlanos Cichanouskayos paskelbtoje solidarumo dienoje dalyvavo ir mūsų diasporos atstovai. Visi laukiame informacijos, ar šiomet taip pat bus organizuojamas Laisvės kelias.

Nemažai žmonių kreipėsi ir prašė pasidalinti nuoroda su politinių kalinių sąrašu, tad tikiu, kad dalis daly-

R. Pratasevičius spaudos konferencijoje.

Scanpix nuotr.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

Į Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

Į Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Į Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

Į Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –

skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,

audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –

Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

El. svetainė –

Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Autorių nuomonė nebūtinai sutampa su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Vienas bičiulis prieš keletą dienų pareiškė, kad senstu. Ramiai šnekučiomės kavinėje, džiaugdamiesi tokia galimybe po metų karantino ir šė tau, kad nori! Žado netekusi dėl tokio atvirumo vogčiomis žvilgtelėjau į kampe stovintį veidrodį ir, tiesą sakant, nepamačiau labai jau ryškių tokios diagnozės ženklų. Bet jis, pagavęs mano žvilgsnį, nuramino, nors tuo pačiu ir priverė susimąstyti. Sako, senatvės pirmieji ženklai pasireiškia tuomet, kai pradedi ramiai žiūrėti į kitų nuodėmes, į politikų pareiškimus, į vaikų ir anūkų mokslo, karjeros pasiekimus. Mat, pasiekus tą ribą, kai nesinori viešinti savo amžiaus, labiausiai pradeda rūpėti tavo paties sveikata, svarstymai apie gyvenimo laikinumą, apie poilsį, kurį savo darbu užsitarnavai ir apie tai, kas teikia ramybę ir pilnatvę.

Ir tikrai, pusę mūsų pokalbio temų buvo apie tai, kokią reakciją patyrėme po skiepu, kaip skauda nugarą ir kaip pasilpo akys dėl nuolatinio darbo, sėdint prie kompiuterio. Žinoma, kaip žurnalistinio darbo atstovai aptarėme ir karštąsias temas, kurios, praėjus savaitei kitai po jų aptarimo žiniasklaidoje, Seime, Prezidentūroje ir, žinoma, namų virtuvėse, tapo drungnos ir praradusios skandalo, visuotinio skoni. Iki kito karto. Iki kitų rinkimų, kitos pandemijos, kito įstatymo, kuriuo suinteresuotas vienas asmuo arba tam tikra visuomenės grupė, ir kito mitingo, kuriame prieštaraujantys tam įstatymui išreiškia pasipiktinimą ir teisingumo troškimą.

Teisingumas. Jo troškime ir viliamės visi. Koks jo skonis? Nuo ko priklauso jo turinys? Ar jis gali būti objektyvus, o tai reiškia priimtinas net ir tiems, kuriems jis taikomas už prasižengimus ir nuodėmes? Kaip piliečiai mes dažnai nusiviliame valdžia dėl dvigubų standartų taikymo: jeigu savas, jam galioja kitos teisingumo, padarumo, moralės normos nei ideologiniam priešininkui. Aukšto rango pareigūnas išvengia baudmės dėl milijonų, vienu ar kitu būdu nutekintų iš valstybės aruodo, o štai nesumokėjusi mokesčių langų valytoja, prisidurianti prie

Mėginu suprasti

JŪRATĖ KUODYTĖ

niekinės pašalpos už neįgalaus vaiko priežiūrą, turi sumokėti baudą arba... Įdomu, kas prižiūrėtų jos vaiką, jeigu ją pasodintų į kalėjimą?

Na štai, jaučiu, kad piktinuosi, taigi nesu abejinga, tad gal toji bičiulio diagnozė apie pagyvenusiems žmonėms būdingą savybę pastebėti ir išryškinti labiau gražius dalykus, neapartinėjant nervus gadinčių, mano atveju nepasiteisino? Regis, dar nesu pasiekusi Koheleto amžiaus, kad galėčiau liūdnai pripažinti: „Kas buvo, ir vėl bus; kas įvyko, ir vėl įvyks. Po saule nėra nieko nauja! Išminties mokytojas, kuris sakosi buvęs Izraelio karaliumi Jeruzalėje, pripažįsta, kad per visą gyvenimą matęs, kaip teisingumo ir teismo vietoje buvusi nedorybė, o galiausiai ir teismo, ir nedorėlio laukia tas pats likimas – iš dulkių abu yra, ir dulkes abu ir sugrįš.

Tik ar tai reiškia, kad šiandien turiu ramiai gerti su bičiuliu kavą ir nieko nedaryti, kad pasaulis būtų teisingesnis? Ir kodėl Bažnyčia įtraukė tokį pesimistą ir neveiklumo apaštalą į Bibliją? Ar tokiu būdu norėjo apsidrausti ir ateityje pateisinti savo klaidas, kurias matėme visais krikščionybės amžiais, kurias stebime iš šiomis dienomis: dvigubų standartų taikymą sielovadoje, kai ilgus metus dangstė pedofilijos nusikaltimus, kai yra nebaudžiami dvasininkai, kurie laimina aukštų valdžios pareigūnų antras santuokas, prieš tai anuliavę ankstesnes; kai iškeliami kunigai į atokesnes parapijas, kad žmonėms akių nebadytų jų netvarkingas gyvenimas ir t. t.

Štai tūlas skaitytojas piktinosi Jungtinės Karalystės premjero santuoka, kurią palaimino Katalikų Bažnyčia. Argi tai ne dvigubi standartai? Juk spaudoje buvo rašyta, jog tai jau trečioji premjero žmo-

na, o kur dar vienerių metų sūnaus krikštynos! Ar nebuvo nusižengta Katekizmo punktui 502, kuris teigia, jog „tokie dalykai kaip svetimavimas, ištuoka, laisvoji sąjunga (gyvenimas susidėjus, konkubinatas), lytinis aktas iki santuokos arba už santuokos ribų yra laikomi nusižengimais santuokos kilnumui“. Skaitytojo neguodžia Bažnyčios vyresnybės paaiškinimai spau-

doje, kad viskas buvo atlikta teisingai pagal Bažnyčios teisę: žmona pirmą kartą teka, ankstesnės premjero santuokos nebuvo katalikiškos, bet vis dėlto...

Atrodytų, jau šiais laikais net ir nuoširdžiai praktikuojančių katalikų neturėtų stebinti kūdikio besilaukiančios nuotakos baltomis suknelėmis prie altoriaus arba nuotakos veliumą nešantys ūgtelęję su tuoktinių vaikai. Tačiau priekaištai Bažnyčiai turi pagrindo, ypač kontekste tūkstančių eilinių katalikų, kurie negali priimti Komunijos, nes vedę antrą kartą, o santuokos anuliavimas kartais užtrunka net kelerius metus. Bažnyčia visuotinė, atrodytų, kad tokiu atveju visi kunigai turėtų vykdyti sielovadą ir teikti sakramentus pagal tą pačią nustatytą tvarką – Bažnyčios kanonus, tačiau vieša paslaptis, jog reikalui esant – ar tai būtų aukšti ir svarbūs asmenys, ar galbūt priklausantys savam ratui, o gal už pažadėtą apčiuopiamą auką – kunigai linkę interpretuoti tvarką pagal aplinkybes.

Ar galima juos už tai smerkti, priekaištauti? Galima, tik ar nuo to kas nors pasikeis? Ar reikia su tuo kaip nors kovoti? Galime tokius kunigus apskusti vyskupui, bet ar dėl to pasikeis mūsų nuostata į Bažnyčią, į tikėjimą Jėzumi Kristumi? Ar gali pakeisti nuostata pačiam laikytis įstatymo raidės? Gali ir taip atsitikti, tik ir vėl norisi prisiminti Koheletą, kuris širdyje sau tarė: „Ir teisuoli, ir nedorėlį teis Dievas, nes yra paskirtas laikas kiekvienam reikalui, ir kiekvienam įvykiui“, o „nieko nėra geresnio žmogui, kaip rasti pasitenkinimą iš savo užsiėmimo, nes tai yra jo dalia“.

Gal vis dėlto senstu?

vavusių pokalbyje jau rašo palaikymo laiškus politiniams kaliniams.

Ar LRS ir PLB komisijoje ši tema buvo ir ar bus keliamas, gal jau yra konkrečių darbų, planų?

LRS ir PLB komisijos pavasario sesijoje visą dėmesį sutelkėme į lituanistinį švietimą, internetinį balsavimą ir artėjantį pilietybės išsaugojimo referendumą, kuris numatomai gali vykti 2024 metais kartu su prezidento rinkimais. Tačiau kaip komisijos pirmininkė esu organizavusi tarptautinę konferenciją Seime „Autoritarizmo grėsmė žodžio ir saviraiškos laisvei: Baltarusijos atvejis“.

Kartu su Seimo nare Dovile Šakaliene kuriojame ir kviečiame nuo birželio 14 d. apsilankyti vieno garsiausių baltarusių grafinio dizainerio Vladimiro Tseslerio, į Lietuvą persikėlusio menininkų grupės „Myazha“ nuotraukų bei Svatlanos Petuškovos ir Andrejaus Šaporovo darbų bendrą parodą Lukiškių kalėjime.

Dabartinę kaimynų baltarusių padėtį užjaučia didžioji dalis lietuvių – džiaugėsi demokratijos siekiančiųjų paki-

Virtualus Lietuvos Seimo narių pokalbis su lietuvių diasporos atstovais apie įvykius Baltarusijoje.

limu ir jau tikėjosi pergalės, dabar išgyvena dėl diktatoriaus režimo vykdomų represijų. Kaip Jūs pati priartėjote prie šio skaudaus proceso?

Grįžus gyventi į Lietuvą visa esybe suvoki, kad šalia esantis kaimynas, už 40 km stovinti Astravo atominė elektrinė yra skausmingai arti. Procesai, vykstantys Baltarusijoje, labai pavojingi tiek Lietuvai, tiek visai Europai. Negali užmerkti akių ir apsimesti, kad nieko nevyksta. Bendrų mitingų Vilniuje metu baltarusiai man pasakojo apie suimtus draugus ir bičiulius, apie nežinia kur dingusius artimuosius. Apie kankinamus politinius kalinius. Gyvenant Vakarų demokratinėje valstybėje tai sunkiai suvokiamas nusikaltimas prieš visą baltarusių tautą. Išreikšta parama, garsūs skelbimai to, kas vyksta už sienos ir diasporos aktyvinimas – tai mažiausia, ką turiu padaryti. Ir tos atsakomybės ėmiausi.

Ar palaikote ryšius su baltarusių tautine mažuma Lietuvoje? Gal esate patyrusi, kaip ji

nusiteikusi įvykių giminėje atžvilgiu, kaip veikia? Tikriausiai esama ne tik diktatoriaus priešininkų, bet ir šalininkų? (Esama šalininkų net ir tarp lietuvių.)

Vieno mitingo Lukiškių aikštėje metu, besikalbėdama su Baltarusijos žmogaus teisių apsaugos organizacijos „Mūsų namai“ vadove Olga Karač, stebėjau, kaip diktatoriui A. Lukašenkai pavyksta Baltarusijos jėgos struktūras nukreipti žudyti savo paties žmones. Tai neįsivaizduojama Vakarų pasaulio valstybėse. Olga su liūdesiu konstatavo faktą, kad jėgos struktūras valdo senosios kartos, baigusios KGB mokyklas, atstovai. Tai žmonės, kurie nepripažįsta demokratijos ir siekia susijungimo su Rusija. Šio susijungimo opozicija labiausiai ir bijo.

Esu bendravusi su lietuviiais, kurie priglaudžia iš Baltarusijos pasprukusius opozicijos atstovus. Užsienyje gyvenantys baltarusiai prašo neviešinti jų nuotraukų socialiniuose tinkluose, nes tai keltų grėsmę jų artimiesiems, gyvenantiems Baltarusijoje.

Baltarusių akyse gali išvelgti baime, nežinią ir vis dar rusenančią, nors ir mažą viltį rudenį surengti demokratinius prezidento rinkimus. Tą viltį visomis išgalėmis stengiamės palaikyti.

Ar, Jūsų nuomone, Lietuva pakankamai remia baltarusių tautinę mažumą, taip pat ar Lietuva viską padarė, ką galėjo, remdama Baltarusijos žmonių laisvės siekį?

Didžiuojuosi Lietuva ir užsienio reikalų ministru Gabrieliumi Landsbergiu dėl aiškios lyderystės ir bekompromisinės pozicijos Baltarusijos diktatoriaus atžvilgiu. Esame aiškiai pasisakę už sankcijų Baltarusijai griežtinimą, už Astravo atominės elektrinės uždarymą, už paramą opozicijai. Šiuo metu Lietuva priima pabėgėlius iš Baltarusijos, suteikia prieglobstį ir globą. Suteikiamos stipendijos studijoms, lengvatos perkeliančias verslą į Lietuvą. Reikalavimai paleisti sulaukymus žurnalistus, įkalintus besipriešinančius režimui piliečius nenutyla. Ir šie reikalavimai nesibaigs.

Dėkojame už atsakymus ir linkime sėkmės kovoje už mūsų ir mūsų kaimynų baltarusių laisvę ir nepriklausomybę.

Kalbino **Audronė V. Škiudaitė**

Akimirka iš Dubline vykusio Laisvės kelio, kuriame dalyvavo Seimo narė Dalia Asanavičiūtė.

TELKINIAI

Paminėjome Gedulo ir vilties dieną

Birželio 13 dieną, sekmadienį, Čikagos lietuviai rinkosi Jaunimo centre, kur buvo paminėta Gedulo ir vilties diena bei masinių trėmimų pradžios 80-metis.

Minėjimas pradėtas Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje eisena ir Laisvės kovotojų pagerbimu prie jiems skirtą paminklo. Į susirinkusius kreipėsi iš Washingtono atvykęs LR Gynybos atašė JAV ir Kanadai pavaduotojas pulkininkas leitenantas Gražvydas Liubinas, LR generalinio konsulato Čikagoje atstovė Ieva Dilytė, Amerikos lietuvių tarybos pirmininkas Saulius Kuprys. Minėjimo dalyviams buvo perskaitytas LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko dr. Lauryno Kasčiūno sveikinimas.

LR generalinio konsulato at-

stovė kultūros reikalams Ieva Dilytė pabrėžė, kad svarbu, jog šis minėjimas šiemet vyksta Čikagos Jaunimo centre, kad net pasibaigus mokslo metams čia renkasi lietuvių bendruomenė ir organizuoja renginius. Ji pasidžiaugė, kad po nelengvų pandemijos metų žmonės vėl gali laisvai susiburti ir gyvai bendrauti. I. Dilytė taip pat visus pakvietė paminėti svarbią Lietuvos šventę – Valstybės dieną ir liepos 5 d., pirmadienį, 7 val. vak. kartu giedoti Tautišką giesmę bei susirinkus Krantinėje prie konsulato sutikti lietuvių laivų parodą Čikagos upėje.

Po oficialios minėjimo dalies Jaunimo centro koplyčioje vyko šv. Mišios, po jų – vaisės ir lietuvių amatininkų mugė.

LR gen. konsulato Čikagoje inf.

Jaunimo centro vadovas Antanas Rašymas rengiasi antrajai šventės daliai – dalyvių pabendravimui pievelėje. LR gen. konsulato nuotraukos

Jaunimo centre Birželio 14-osios paminėjimą pradėjo šauliai, įnešdami vėliavas.

Iškilmingos šventės akimirka. Iš k.: S. Kuprys, I. Dilytė ir G. Liubinas su šauliais.

Rimo Černiaus nuotr.

Akcija „Ištark, išgirsk, išsaugok“ – ir Amerikoje

Skaitomi tremtinių vardai ir likimai: LR generalinė konsulė Los Angeles L. Jurevičienė, LA LB pirmininkas Raimundas Šilkaitis, tarybos narė Violeta Gedgaudienė, konsulato pirmoji sekretorė Agnė Gurevičienė. LR gen. konsulato Los Angeles nuotraukos

Šiais metais ši tradicinė tremtinių pavardžių skaitymo akcija pirmą kartą gyvai įvyko Los Angeles. Renginyje dalyvavo garbingų svečių: LR garbės konsulė Daiva Čekanauskas-Navarrette, Los Angeles JAV Lietuvių Bendruomenės, Lietuvos Vyčių, Los Angeles Skautų, Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje, Šv. Kazimiero šeštadieninės lituanistinės mokyklos, organizacijos „Lietuvos vaikų viltis“, Baltic American Freedom League (BAFL), Los Angeles Lithuanian Fair (LA Lithuanian Days), St.

Casimir Lithuanian Catholic Church, California Lithuanian Credit Union, Lithuanian World Arts Council, Los Angeles Lithuanian Fair (LA Lithuanian Days) atstovai, Gražinietės, teatras „Just Milling Around“, San Diego lietuviai (Lithuanians in San Diego), šokių grupė „Retro“, Šv. Kazimiero parapijos choras, „Tolimi aidai“, tinklarašio „Vakarų vėjai“ kūrėjai, radijo valandėlės rengėjai ir kt.

Parengta pagal LR gen. konsulato inf.

Prie Kapitolijaus skambėjo Lietuvos tremtinių vardai

Renginio dalyviai: klausytojai ir skaitytojai.

Birželio 14 dieną Lietuva ir visi pasaulio lietuviai paminėjo Gedulo ir vilties dieną, skirtą 80-ties metų sukakčiai nuo sovietinio režimo vykdytų trėmimų pradžios. Atminimo renginiais Lietuvos ambasada Washingtone pagerbė komunizmo aukas bei siekė apsvarstyti, kodėl ir kaip aktualiai kalbėti apie totalitarizmo grėsmes su jaunąja karta.

Birželio 11 dieną ambasadorė Audra Plepytė dalyvavo kasmetinėje komunizmo aukų pagerbimo ceremonijoje prie Washingtono esančio memorialo. A. Plepytė kartu su Komunizmo aukų memorialinio fondo vadovybe ir kitų šalių ambasadoriais padėjo vainiką prie paminklo komunizmo aukoms atminti. Minėjimo metu Hong Kongo disidentas Jimmy Lai buvo apdovanotas Truman-Regan Laisvės medaliu.

Birželio 14 dieną Lietuvos ambasada Washingtono organizavo virtualią diskusiją „Gedulo ir vilties diena: gyvoji Baltijos šalių tremtinių atmintis“. Diskusijoje įžanginius žodžius tarė Lietuvos ambasadorė JAV A. Plepytė, Latvijos ambasadorius JAV Māris Selga ir Estijos ambasadorius JAV Kristjan Prikk.

Diskusijoje dalyvavo žinoma lietuvių kilmės rašytoja Rūta Šepetys, latvių mokslininkė dr. Mara Lazda, tyri-

nėjanti moterų vaidmenį trėmimų istorijoje ir Marija Čyvaitė, JAV lietuvių jaunimo sąjungos prezidentė, „Misija Sibiras 2019“ ekspedicijos dalyvė. Diskusiją moderavo estas Karl Altai, Jungtinio Baltijos-Amerikos komiteto vadovas. Diskusijos dalyviai aptarė komunizmo aukų atminimo svarbą ir aktualumą.

„Birželio 14-ta yra tamsi diena Lietuvos istorijoje. Šiandien, kartu su Latvijos ir Estijos kolegomis mes pagerbiame tremtinių ir politinių kalinių atminimą ir kartu siekiame užkirsti kelią šiandienos

LR ambasadoje Washingtono: (iš k.) Karl Altai, Audra Plepytė, Kristjan Prikk ir Maris Selga.

Tremtinių pavardės skaito LR ambasadorė Washingtono A. Plepytė.

totalitariniams režimams kartoti skaudžias praeities klaidas“, – sakė Lietuvos ambasadorė JAV A. Plepytė.

Taip pat birželio 14 dieną Lietuvos ambasada Washingtono kartu su projekto „Misija Sibiras“ komanda ir lietuvių bendruomene Washingtono organizavo akciją „Ištark! Išgirsk! Išsaugok!“, skirtą pagerbti Lietuvos tremtinių ir politinių kalinių atminimą. Prie JAV Kapitolijaus pastato – ryškiausio laisvės ir demokratijos simbolio – susirinkę akcijos dalyviai skaitė komunizmo aukų vardus ir jų likimus. Akcijoje dalyvavo Lietuvos ambasadorė JAV, Lietuvos diplomatai, JAV Valstybės departamento, JBANC, Komunizmo aukų muziejaus ir Lietuvių Bendruomenės JAV atstovai.

Parengta pagal LR ambasados Washingtono pranešimą spaudai

Grupė JAV lietuvių studentų stažuojasi Lietuvoje

Šeši lietuvių kilmės studentai iš JAV ir šiais metais vėl išvyko į Lietuvą dalyvauti JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) organizuojamoje tradicinėje Lietuvių išėivijos studentų stažuotėje (LISS). Jaunuoliai penkias savaites stažuosis įvairiose Lietuvos įmonėse, gydymo ir mokslo įstaigose bei valstybinėse institucijose, dalyvaus viešuosiuose renginiuose ir keliaus po Lietuvą.

Jau pirmąją stažuotės dieną LISS dalyviai 5 savaitėms oficialiai tapo seniausio Lietuvoje Vilniaus universiteto studentais bei gavo detalias instrukcijas ir užduotis stažuotės laikotarpiui.

LISS 2021 atidarymo renginyje svečius pasveikino universiteto prorektorius dr. Artūras Vasiliauskas. Pasidžiaugęs rimtomis dalyvių stažuotės pozicijomis jis taip pat pakvietė Amerikos lietuvius skleistį šypsenas ir optimizmą Lietuvoje.

Stazuotės dalyviai toliau tęsia savo programą – Gedulo ir vilties dieną, pagerbdami okupacijos aukų atminimą, prisidėjo prie akcijos „Ištark, išgirsk, išsaugok“ garsiai skaitydami ištremtųjų vardus ir pavardes.

LISS rėmėjas – Lietuvių Fondas (Lithuanian Foundation, Inc).

Parengta pagal JAV LB inf.

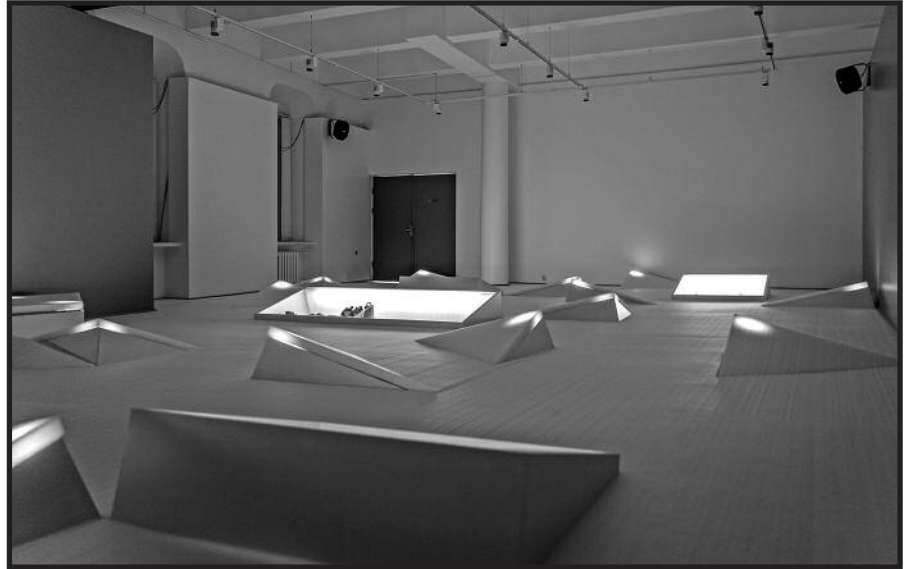
Lietuvių studentų iš JAV grupė Vilniaus universitete.

JAV LB FB nuotr.

Daugybę kartų publikuotas, bet niekuomet neeksponuotas

Norėdamas apžiūrėti grindyse įmontuotus teminius pasakojimus, lankytojas turės pasilenkti.

Tuščia ir prieblandoje skendinti erdvė leidžia bent menkai įsivaizduoti tremties skurdumą, o grindys – užklotos tarytum Lenos upės deltas salų sniegu.

Daugiau nei 12 tūkstančių tremties ir rezistencijos eksponatų saugantis Lietuvos nacionalinis muziejus (LNM) atidarė masinių trėmimų pradžios 80-osioms metinėms skirtą parodą „Negalėjau neparasyti“: pasakojimas apie tremtį. Pagrindinis eksponatas – tremtinės Dalios Grinkevičiūtės rankraštis – nors publikuotas daugybę kartų įvairiomis kalbomis, niekada anksčiau nebuvo viešai eksponuojamas.

Tremties pasakojimas Dalios Grinkevičiūtės akimis

Tarp pirmųjų tremtinių, iš pradžių Altajaus krašte, vėliau – už poliarinio rato, Jakutijoje, kartu su mama ir broliu atsidūrusios Dalios Grinkevičiūtės rankraštis parodoje tampa istorijos apie tremtį pa-

Parodą palydi P. Grinkevičienės receptų publikacija, tapusi gyvenimo metų nepriklausomoje Lietuvoje liudininke, visiems laikams prarasto gyvenimo simboliu.

sakotoju – jos aprašytos scenos, įvykiai atspindi daugeliui tremtinių tekusią dalią.

Parodos rengėjai atkreipia dėmesį, jog paroda yra nepatogi ir trikdanti, tačiau netradiciniai sprendimai nėra atsitiktiniai: „Tai yra tikslingai apgalvota parodos architektūra, kuri, kaip ir rankraštyje užfiksuotas gyvenimas, yra fiziškai nepatogi: tuščia ir prieblandoje skendinti parodos erdvė leidžia bent menkai įsivaizduoti tremties skurdumą, o norėdamas apžiūrėti grindyse įmontuotus teminius pasakojimus, lankytojas turės pasilenkti. Jo nepasitiks įprasti stendai, paaiškinimai didelėmis raidėmis patogiam aukštyje. Vietoj to – minkštos, vaikščiojimą savo klampumu apsunkinančios, netgi pagrindą iš po kojų išmušančios ir tarytum Lenos upės deltas salų sniegu užklotos grindys.“

Parodoje lankytojų lauks daiktai, liudijantys kelionę į nežinią, varganą tremtinių buitį, alinantį darbą ir geresnės ateities viltį po sunkaus darbo sėdus į mokyklinį suolą. Lankytojai išgirs aktorės Birutės Marškaitės D. Grinkevičiūtės rankraščio fragmentus.

Slėptas, dingęs, per stebuklą atrastas

D. Grinkevičiūtės ranka abiejose pusėse skirtin-

gomis rašymo priemonėmis prirašyti popieriaus lapeliai stebina unikalia atsiradimo, slėpimo, dingimo ir atradimo istorija. Parodoje eksponuojama geriau išsilaikiusių ir restauratorių jau išvalytų lapų dalis – autentiški, trapūs lapeliai liudija jų išlikimo stebuklą.

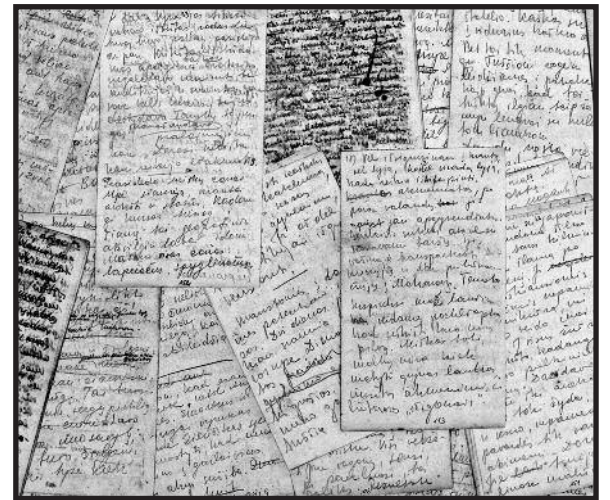
„Pirmuosius savo, jaunos merginos, atsiminimus apie tremtį prie Lenos žiočių Dalia Grinkevičiūtė užrašė Kaune, pabėgusi iš tremties, 1949–1950 m., slapytdamasi ir slaugydama sergančią motiną. Nujausdama artėjantį areštą rankraštį sudėjo į stiklainį ir užkasė tėvų namų sode. Grįžusi į Lietuvą po antrosios tremties bandė jų ieškoti, tačiau nerado. Stiklainis žemėje pragulėjo 40 metų, kol buvo atsitiktinai atrastas 1991 m. po bijūnų krūmu“, – pasakoja muziejaus istorikė, parodos kuratorė Virginija Rudienė.

D. Grinkevičiūtė niekuomet daugiau nepamatė savo rankraščio, jo netaisė, neperrašinėjo, neredagavo. Šiandien visiems gerai žinomus atsiminimus ji parašė iš naujo, todėl antroji D. Grinkevičiūtės atsiminimų redakcija pasižymi kitoku stiliumi: mažiau emocionalumo, pasakojimas labiau dokumentuotas, dėmesys sutelktas veikiau į įvykius ir asmenis nei į asmeninius išgyvenimus. Pirmasis atsiminimų variantas yra daug emocionalesnis. Čia D. Grinkevičiūtė labai detalai ir smulkiai aprašo savo likimą ir jausmus, kasdienius nutikimus, netgi smulkmenas, santykius tarp žmonių.

Anksčiausiai rašytas, žemėje per 40 metų pragulėjęs rankraštis, fiziškai yra gana pažeistas. Jo būklės stabilumui užtikrinti sudaryta ir dalimis įgyvendinama restauravimo darbų programa.

Siekama įtraukti į „Pasaulio atminties“ nacionalinį registrą

LNM specialistai, įvertinę D. Grinkevičiūtės rankraščinio palikimo svarbą, ėmėsi iniciatyvos įtraukti jį į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą. Kas dvejuis metais šis registras papildomas vertingiausiomis muziejuose ir bibliotekose saugomomis dokumentų kolekcijomis ar

Parodoje eksponuojama geriau išsilaikiusių ir restauratorių jau išvalytų lapų dalis – autentiški, trapūs lapeliai liudija jų išlikimo stebuklą.

atskiris dokumentais.

„Šio palikimo įtraukimas į registrą leistų suaktualinti tremtį patyrusių žmonių pastangas dokumentuoti savo, o kartu ir kitų, negalėjusių to padaryti, istorijas ir patirtis, liudyti sovietinių nusikaltimų žiaurumą. Sykiu tai dar kartą įtvirtintų po tremties metų užrašytos D. Grinkevičiūtės istorijos svarbą, kuri jau yra tapusi klasikiniu lietuvių literatūros tekstu apie tremtį“, – teigia Lietuvos nacionalinio muziejaus vadovė Rūta Kačkutė.

Masinių Lietuvos gyventojų trėmimų 80-osioms metinėms skirta paroda LNM Naujajame arsenale veiks iki metų pabaigos. Parodą palydi Pranės Grinkevičienės kulinarinių receptų, surašytų 1936 metų darbo užrašams skirtame kalendoriuje, publikacija, tapusi paskutinių šviesių Grinkevičių šeimos gyvenimo metų nepriklausomoje Lietuvoje liudininke, visiems laikams prarasto gyvenimo simboliu.

LNM inf.

Laiškuose iš tremties – skausmas ir viltis

Europos Parlamento (EP) narys prof. Liudas Mažylis kviečia aplankyti parodą „Skausmo ir vilties laišakai iš šalčio žemės“, kuri skirta masinių trėmimų, vykusių 1941 m. birželio 14–18 dienomis, 80-mečiui paminėti. Parodoje eksponuojami laišakai, siųsti Mažylių šeimai. Paroda jau veikia nuo birželio 14 d.

Kone kiekvieną šeimą Lietuvoje palietė sovietinės komunistinės valdžios vykdytas trėmimų sūbas. Sunku net įsivaizduoti, ką patyrė ir išgyveno tremtiniai kelyje į gulagus Sibire bei Šiaurėje. „Jų istorijomis kalbėti nedirstu, tai per daug jautru, – pasakoja prof. L. Mažylis. – Bet turime teisę leisti prabilti jiems patiems – jų laiškų, siųstų į Lietuvą, eilutėse. Tikiuosi, kad parodoje eksponuojami laišakai, siųsti mano šeimai, atskleis ir padės mums suvokti tragiškos trėmimų istorijos realybę.“

Parodoje pristatomi autentiški laišakai iš lagerių, jų neredaguotas turinys, kuriame slypi tikros išgyvenimų, skausmo, bado, šalčio istorijos, persmelktos artimųjų ilgesiu, prisiminimais ir kupinos vilties. „Kai tavo tauta išgyveno bandymą ją sunaikinti, kai tai griovė šimtus tūkstančių likimų, kai žūdavo vaikai, moterys ir vyrai – privalome nuolat priminti tai visuomenei, dalintis šiomis tragiškais patirtimis – dar ir tam, kad ši istorija niekada nepasikartotų“, – sako L. Mažylis.

Ekspozicijoje – giminaičių Juozo Siručio, Petronėlės Sirutytes-Lastytės, Onos Matulaitytės-Stulginskienės bei Jono ir Onos Siručių laišakai, adresuoti Antaninai Mažylienei.

Paroda eksponuojama birželio 14 – liepos 12 dienomis Seimo lankytojų centre. L. Mažylis parodą „Skausmo ir vilties laišakai iš šalčio žemės“ gyvai pristatys birželio 18 d., penktadienį, 14 val. Toliau paroda keliaus po visą Lietuvą ir Europą.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Lietuvoje vyks NATO viršūnių susitikimas

Vilnius (ELTA) – Prezidentūros užsienio politikos grupės vadovė Asta Skaisgirytė mano, kad įtikinti valstybių narių vadovus, jog Lietuvoje 2023 m. būtų surengtas NATO viršūnių susitikimas, galėjo padėti ir įtempta situacija Rytų Europoje. Visgi Prezidento vyriausioji patarėja sako, kad Lietuva kryptingai dirbo dėl šio tikslo jau pusantrų metų.

„Idėja surengti tokį susitikimą Vilniuje negimė vakar, ji gimė maždaug prieš pusantrų metų. Reikia pasakyti, kad mūsų politikai ir diplomatai palaikė, buvo visiškai vieningas sutarimas, jog Lietuva verta tokio susitikimo, tad turime kartu vieningai dirbti, kad įtikintumėme savo sąjungininkus. Atrodo, tai pavyko. Tai yra užfiksuota ir raštu, kadangi, kai tai yra įtvirtinta komunikate, tai jau kaip ir yra raštiškas sutarimas, tam tikra garantija“, – sakė A. Skaisgirytė.

Prezidento patarėja NATO valstybių lyderių pareikštą paramą po dvejų metų organizuoti susitikimą Lietuvoje vertina kaip tam tikrą solidarumo ir paramos ženklą.

„Ar padėjo besikeičianti geopolitinė situacija? Turbūt, kad taip, nes visi sąjungininkai, kurie vakar kalbėjo aplink stalą, pabrėžė, jog gyvename tokioje greitai besikeičiančioje aplinkoje. Rusija, kaip buvo agresyvi, tas agresijos lygis nemažėja (...), ta aplinka Rytų Europoje nėra labai saugi, todėl susitikti Lietuvoje, Baltijos regione, parodyti solidarumą yra visai prasminga“, – teigė Prezidento patarėja.

2006 m. NATO viršūnių susitikimas vyko Rygoje. Tuo metu Lietuvoje 2002 m. lankėsi tuometis JAV prezidentas George W. Bush.

Baltarusija apsiginklavo nelegalia migracija

Vilnius (ELTA) – Baltarusija naudoja nelegalią migraciją kaip ginklą, siūsdama per savo pasienį į Lietuvą nelegalius migrantus iš Irako ir Sirijos, leidiniui „Financial Times“ sakė užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis.

G. Landsbergis teigė, kad Baltarusija vykdo prieš Europą „hibridinę ataką“, priviliodama migrantus valstybinės turizmo agentūros kelionių paketais, kurie apima skrydžius iš Bagdado ar Stambulo ir keliones iki Lietuvos pasienio.

„Tai migracijos, kaip ginklo, tiesiogiai nukreipto prieš Lietuvą, naudojimas. To priežastis? Ją gana lengva nuspėti. Mes garsiai pasisakome, priglaužiamie pagrindinius (Baltarusijos) opozicijos lyderius“, – pirmadienį „Financial Times“ sakė G. Landsbergis.

Lietuvoje buvo pastebėti padidėję nelegalių migrantų srautai, kai Baltarusija praėjusį mėnesį Minske priverstinai nutūpdė iš Atėnų į Vilnių skridusį aviakompanijos „Ryanair“ lėktuvą ir sulaukė juo skridusį žinomą disidentą Ramaną Prataševičių.

Po šio incidento pradėjus didėti įtampai su Vakarais, Baltarusijos prezidentas Aliaksandras Lukašenka praėjusį mėnesį pagrasino, kad jo šalis gali atlaisvinti tam tikras pasienio patikras. „Mes stabdėme narkotikus ir migrantus – dabar valgysite ir gaudysite juos patys“, – įspėjo jis.

G. Landsbergis teigė, kad Baltarusijos valstybinė turizmo agentūra „Centrurort“ naudoja „Boeing 777“ lėktuvus migrantams atskraidinti, ir nurodė, kad Minske šiuo metu esama apie 1 tūkst. irakiečių ir sirų.

Kaip rašo „Financial Times“, prie Lietuvos sienos su Baltarusija iki birželio 14 d. buvo sustabdyti 387 migrantai, kai pernai šis skaičius sudarė 74. „Mėginama eiti tokia kryptimi – išbandyti šalį, išbandyti Europą“, – pridūrė ministras.

Nei Baltarusijos užsienio reikalų ministras, nei „Centrurort“ neatsakė į „Financial Times“ prašymus pakomentuoti.

Priminimas apie okupacijos žalos atlyginimą

Vilnius (ELTA) – Seimui siūloma priimti rezoliuciją, kurioje konstatuojama būtinybė reikalauti okupacijos žalos atlyginimo iš Rusijos Federacijos, kaip Lietuvą okupavusios SSRS teisių tęsėjos, taip pat raginama Lietuvos viešąsias erdves išvaduoti iš simbolių, įprasminančių okupacinius totalitarinius režimus.

Tokį rezoliucijos projektą „Dėl didžiųjų netekčių ir pasipriešinimo totalitarinių režimų okupacijoms 80-ųjų metinių sukakties minėjimo“ įregistravo Seimo nariai.

Dokumento projekte smerkiamas visų formų totalitarizmas ir jo nusikaltimai, siūloma tęsti ir skatinti totalitarinių nusikaltimų žmogiškumui ir karo nusikaltimų istorinius tyrimus, kurie užtikrintų visuomenės ir valstybės atsparumą priešiškių valstybių skleidžiamai dezinformacijai, mažintų visuomenės poliarizaciją ir didintų piliečių tarpusavio pasitikėjimą.

Dokumento projekte kalbama apie pastaraisiais metais „nesiliaujančius Rusijos Federacijos propagandistų skleidžiamus naratyvus ir dezinformaciją, siekiant kurstyti ir skaldyti visuomenę, mažinant piliečių tarpusavio pasitikėjimą, bandant perrašyti mūsų istoriją, menkinant rezistentų atminimą, neigiant sovietų okupacijos faktą bei jos padarytą žalą“.

Plūstant pabėgėliams Pabradėje baigiamas statyti jiems skirtas palapinių niestelis. L.Rytas.lt nuotr.

Būtina stiprinti gynybą rytuose

Prezidentas G. Nausėda dalyvavo NATO vadovų pasitarime

Kreipimasi į NATO šalių vadovus Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda pradėjo pabrėždamas transatlantinio ryšio ir vienybės svarbą. NATO yra ir išliks euroatlantinio saugumo ir kolektyvinės gynybos garantu. Transatlantinio ryšio puoselėjimas tarp Europos ir Šiaurės Amerikos Lietuvai yra gyvybiškai svarbus – jis neturi jokių alternatyvų.

„Vienybė gana dažnai reiškia kompromisus. Mes galime leisti ir kompromisus dėl daugelio dalykų, bet ne dėl vertybių ir principų, kuriais remiasi nedalomas Europos ir Šiaurės Amerikos saugumas. Tai ne tik mūsų pareiga, tai yra mūsų misija“, – teigė Prezidentas, dalyvaujantis NATO viršūnių susitikime Briuselyje.

Aljanso lyderiai birželio 14 dieną aptarė, kaip efektyviai atremti Rusijos keliamas grėsmes euroatlantinei erdvei ir „NATO 2030“ iniciatyvą, kaip užtikrinti pasirengimą ateities grėsmėms ir iššūkiams.

Lietuvos vadovas įvardijo Rusiją esant pagrindine ilgalaikė grėsme NATO. Anot jo, Rusija sąmoningai siekia ardyti teisės viršenybės principais ir demokratinėmis vertybėmis pagrįstą pasaulio tvarką. Nerimą keliantį Rusijos ir Baltarusijos režimų suartėjimas, spartėjanti karinė ir politinė abiejų šalių integracija.

„Sustiprėjusi Rusijos ir Baltarusijos karinė integracija labai neramina. Kurios iš jų galia dominuos, nėra sunku atspėti. Toks scenarijus reikšmingai pablogintų euroatlantinės erdvės saugumą. Turime galvoti, kaip sustiprinti atgrasymo ir gynybos laikyseną“, – sakė G. Nausėda.

Šiems tikslams pasiekti, pasak Prezidento, reikalinga vieninga NATO pozicija dėl kolektyvinio finansavimo didinimo. Būtina toliau stiprinti priešakinių pajėgų parengtį, oro gynybą ir siekti didesnio JAV pajėgų išitraukimo regione.

„Lietuva pasiryžusi ir toliau didinti savo indėlį į kolektyvinę saugumą. Esame sutarę, kad iki 2030 metų mūsų gynybos biudžetas, jau dabar viršijantis 2 proc. BVP, pasieks 2,5 procento“, – teigė šalies vadovas.

Kreipimesi į NATO šalių vadovus Lietuvos prezidentas taip pat akcentavo NATO atvirų durų politikos įgyvendinimo svarbą.

G. Nausėda interviu JAV naujienų kanalui CNBC teigė, kad pagrindinė užduotis Europos Sąjungai rengiant ketvirtąjį sankcijų paketą Baltarusijai, yra tai, jog šių priemonių kainą patirtų ne eiliniai šios šalies gyventojai, tačiau Aliaksandro Lukašenkos aplinkos žmonės.

Lietuvos prezidentas pažymėjo, kad Europos Tarybos reakcija po priverstinio „Ryanair“ lėktuvo nutūpdymo Minske buvo itin greita, tačiau procesas rengiant sankcijas ES institucijoje nėra toks greitas.

„Mes turime skirtingus sankcijų parengimo etapus. ES Taryba priėmė principinį sprendimą dėl sankcijų ir atsakas buvo itin greitas. 40 valandų po įvykio. Tuo metu buvo priimti reikalingi sprendimai, dėl kurių tada aš buvau labai laimingas“, – CNBC televizijai kalbėjo G. Nausėda.

Prezidentas pabrėžė, kad toliau derantis dėl sankcijų ES institucijoje daugiausiai galvojama apie tai, kad jos būtų tikslingai nukreiptos būtent į Baltarusijos diktatoriaus aplinką, o ne į eilinius piliečius.

Jis pažymėjo, kad nepaisant greito ES Tarybos sprendimo, geriausio sankcijų modelio paieškos užima laiko.

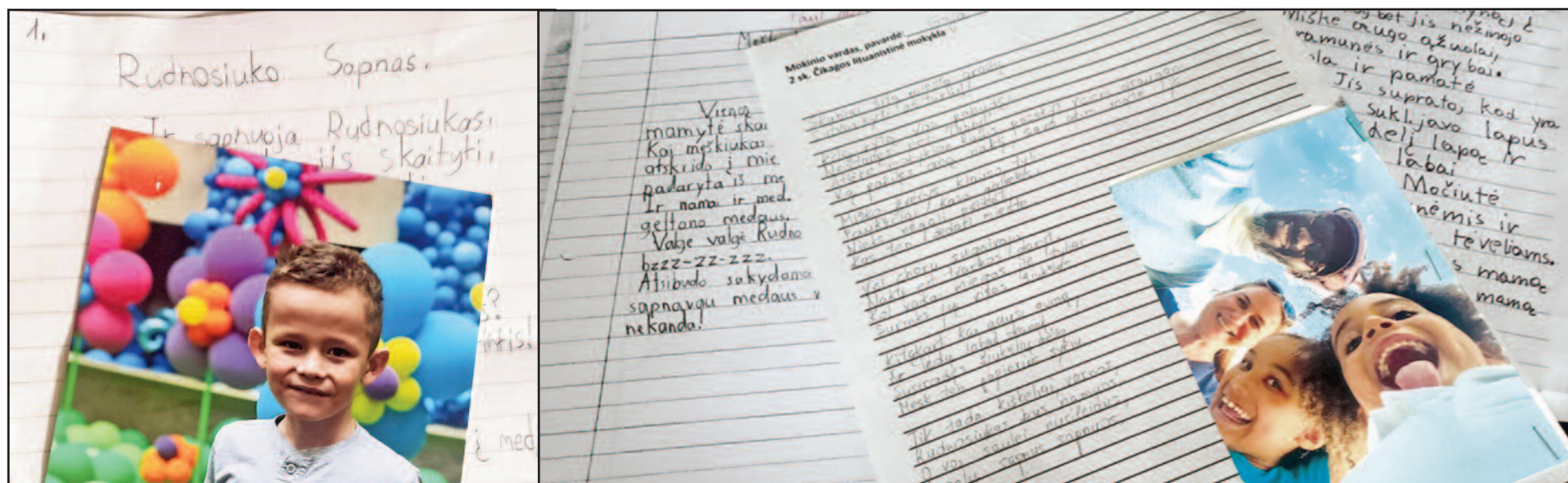
„Kartais turime rasti pačias efektyviausias priemones, kurios padarytų žalą režimui, bet nepaveiktų eilinių žmonių. Taip, tai nėra lengvas darbas ir todėl užima nemažai laiko“, – teigė G. Nausėda.

ELTA, BNS, Prezidentūros inf.

G. Nausėda Aljanso šalių vadovus įspėjo dėl Rusijos keliamų grėsmių.

„Kauno diena“ nuotr.

Rašinių konkurso dalyviai stebino ir džiugino

LORETA LAGUNAVIČIENĖ

Gražią ir saulėtą balandžio šeštadienio popietę Maironio liuanistinėje mokykloje (MLM) susirinko nemažas būrys mokytojų – vienos atskubėjo iš namų po Zoom pamokų, kitos atlėkė tiesiai iš savo klasių, ką tik išlydėjusios namo mokinius.

Šiais metais JAV LB Švietimo taryba suteikė MLM mokytojoms ypatingą privilegiją – tiesiogiai pasinerti į Rašinių konkurso dalyvių mintis – dalyvauti vertinimo komisijoje.

Susirinkusioms mokytojoms teko pasirinkti rankoves ir kibiti į darbą – prasidėjo 2021 metų Rašinių konkurso mokinių rašinių analizavimas ir vertinimas. Darbo netrūko – šiemet konkursui buvo pristatyti net 159 rašiniai.

Vertinant mokinių darbus, vyko emocingos ir karštos pedagogių diskusijos grupėse, bet labai didelių nesutarimų nebuvo.

Mokinių rašiniai tarsi pakvietė mus į įvairias liuanistines mokyklas, išsimėčiusias po visą JAV. Mus pasiekė rašiniai iš Kalifornijos „Genio“ ir Los Angeles šv. Kazimiero liuanistinių mokyklų; iš Rytų pakrantės dalyvavo Bostono, MA, Aleksandros Kazickienės, NY liuanistinės mokyklos ir kt.

Temos rašiniams – proginės

Mokinių išsakytose mintyse tiesiog atsispindėjo tėvų ir mokytojų įdiegtos vertybės: pagarba Lietuvai ir lietuvybei. Skaitant rašinius, buvo juntamas mokytojų darbas, nukreipiant mokinių mintis tinkama linkme, jas produktyviai ir rišliai išdėstant.

Šių metų rašinių konkurse buvo paskelbtos šios temos:

2–3 klasių mokiniai buvo pakviesti kurti pagal žymaus JAV lietuvių poeto B. Brazdžionio „Meškiuką Rudnosiuką“ – parašyti, ką galėjo sapnuoti Rudnosiukas.

4–6 klasių mokiniams – „Amžių glūdumoj“ mi-

nint Marijos Gimbutienės 100-ąsias gimimo metines. 7–8 klasiams – „Apginta laisvė“ – prisimenant Saulio 13-osios 30-ąsias metines,

Vyriausiems 9–10 klasių moksleiviams – „Daug rankų didžią naštą pakelia“. Tai tema, skirta JAV LB 70-mečiui pažymėti.

Beveik visos šių metų rašinių konkursui parinktos temos buvo vienaip ar kitaip siejamos su išeivija, JAV Lietuvių Bendruomene, kurios nariai mes visi esame. Stengiantis į kūrybinį procesą įjungti šeimas, suburti mokinių grupes, šiemet konkurso taisyklėse buvo naujovė: mokiniai galėjo kurti kartu su tėveliais, seneliais, draugais. Ir tai labai pasiteisino, kadangi šiais pandemijos metais dauguma liuanistinių mokyklų dirbo virtualiai.

Mažieji kūrė Rudnosiuko sapną

Antrokai ir trečiokai – jauniausi konkurso dalyviai – turėjo pratęsti labai mielo B. Brazdžionio eilėrašio personažą – meškiuko Rudnosiuko sapną. Pirmąją vietą šioje grupėje iškovojo Maironio liuanistinės mokyklos, IL mokinė Ieva Techovaitė, antrąją – Aleksandros Kazickienės liuanistinės mokyklos, NY mokinė Gabija Vasiliauskas, trečiąją – Čikagos liuanistinės mokyklos, IL mokinys Paulius Šimonis ir Aleksandros Kazickienės, NY liuanistinės mokyklos mokinė Urtė Kairytė.

Mokinių, kūrusių su šeima kategorijoje pirmąją vietą užėmė Čikagos liuanistinės mokyklos mokinė Gaja Ansah ir Maironio liuanistinės mokyklos mokinys Mark Mikaila. Gaja rašė mamytės padeda, o Mark kartu su savo močiute sukūrė tikrai puikius eilėrašius.

Legendose apie pagonybę – vaikų fantazija

Gausiausiai, 4–6 klasių moksleivių grupei, pagerbiant įžymią lietuvių mokslininkę, archeologę, antropologę, archeomitologijos pradininkę prof. dr. Mariją Gimbutienę, buvo pasiūlyta tema apie pagonybę. Vaikams reikėjo sukurti legendą ar pasaką apie jau žinomą ar jų pačių sugalvotą pagonių dievą.

Čia fantazijai tikrai nebuvo ribų! Buvo visko: ir šibinų, ir perlų ir netgi Hogvardis iš „Hary Potter“. Bet vertinimo komisija kreipė dėmesį į lietuviškus, autentiškus personažus, vertino tautiškumą ir patriotiškumą moksleivių rašiniuose. Buvo sukurta daug pasakų bei legendų, įdomių ir labai originalių pasakojimų. Viena šeima „pakvietė“ mus į nakvynę „Perkūno namuose“ Kaune... (jei norėtumėte sužinoti, kas ten atsitiko, turėtumėte perskaityti Kovo Radvenio iš LA rašinį). Vienos mokinės iš Donelaičio liuanistinės mokyklos rašinio herojus – jos tikras dėdė, vardu Perkūnas, gyvenantis Bostone.

Jautri šių dienų globalinė tema – gamtosauga – ryškia gija pynėsi daugumoje premijuotų rašinių.

Pirmąją vietą tarp 4–6 klasių moksleivių laimėjo šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos LA, CA mokinė Antonia Venckutė.

Antrąsias vietas: „Genys“ San Francisco, CA mokinė Vytautė Burlingytė ir Simona Rosicker, Aleksandros Kazickienės, NY liuanistinės mokyklos mokinys Kajus Genender.

Trečiąsias vietas – Maironio liuanistinės mokyklos, IL mokinys Deividas Guva, Čikagos liuanistinės mokyklos, IL mokinys Kęstutis Žemaitaitis, Gedimino liuanistinės mokyklos, IL mokinys Jokūbas Puškorius.

Rašiusių su šeima grupėje pirmąją vietą užėmė šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos Los Angeles, CA, mokinys Kovas Radvenis ir Aleksandros Kazickienės liuanistinės mokyklos NY mokinė Miglė Tarasevičiūtė, Rasos liuanistinės mokyklos, IL mokiniai Ūla Šimanskytė ir Dovas Šimanskis bei trys Dr. V. Kudirkos liuanistinės mokyklos, NJ mokiniai: Greta Galavackas, Adomas Barakat ir Ieva Bendikaitė.

Paskatinamąsias premijas šioje grupėje gavo net septyni mokiniai – K. Donelaičio liuanistinės m-os, MD, mokinės Emma Kimmage ir Veronika Hartan, Gedimino liuanistinės m-os, IL mokinės Ema Indreliūnas ir Kotryna Čipkutė, A. Kazickienės liuanistinės m-os, NY mokinė Leila Genender, Maironio liuanistinės mokyklos Lemont, IL, mokinys Lukas Kudirka, Liuanistinės mokyklos „Žiburys“, MI, mokinė Sigita Jurgytė.

Mokytojos Jolanta Koller, Lina Usanovas ir Reda Vaicekauskienė aptaria rašinius.

Pedagogės Rasa Vydmantienė ir Asta Alinkevičienė džiaugiasi mokinių kūrybiškumu.

Vaikų rašiniuose – tėvų ir senelių prisiminimai

7–8 klasių grupėje mokiniai rašė rašinius tema „Apginta laisvė“. Ši tema pasirinkta, siekiant paminėti Sausio 13-tosios 30-tąsias metines. Daugelis mūsų LB narių vienaip ar kitaip dalyvavo, stebėjo šiuos įvykius Lietuvoje, o kiti čia, šioje Atlanto pusėje, aktyviai palaikė Lietuvą, organizavo mitingus, tiesiogiai kreipėsi į JAV vadovus siekdami pasmerkti agresorius.

Septintokai ir aštuntokai rašė rašinėlius pasinaudodami tėvų, senelių pasakojimais, pasiremdami istorine medžiaga ir ją analizuodami.

Šios grupės nugalėtojai: pirmąją vietą užėmė Maironio lituanistinės mokyklos New York, NY, mokinė **Elžbieta Kungys**, **antrąsias vietas** – Čikagos lituanistinės mokyklos, IL, mokinė **Gabija Bičkus** ir Maironio lituanistinės mokyklos Lemont, IL, mokinė **Vija Polikaitytė**, **trečiąsias** – Maironio lituanistinės mokyklos Lemont, IL, mokinė **Gabia Audiejaitis** ir lituanistinės mokyklos „Saulėtas krantas“, FL mokinė **Laura Adamonis**.

JAV LB simbolis – daug naštų keliančių rankų

Pačių vyriausių moksleivių – devintokų ir abiturientų grupėje – mokiniai rašė rašinius tema „Daug rankų didžią naštą pakelia“ – apie LB, jos narius, bendruomenės veiklą ir LB organizacijas.

Daug įdomių, brandžių ir giliai apmąstytų rašinių pateikė moksleiviai iš Maironio lituanistinės mokyklos Lemont, IL Los Angeles šv. Kazimiero, Čikagos lituanistinės ir kitų mokyklų.

Pirmoji vieta: Maironio lituanistinės mokyklos Lemont, IL, mokinys **Benas Rauduvė**, **antrąsias** – Či-

kagos lituanistinės mokyklos IL, mokiniai **Deividas Bilevičius** ir **Vanessa Orinitaitė**, **trečiosios** – Aleksandro Kazickienės lituanistinės mokyklos, NY mokinė **Patricija Diržius** ir Šv. Kazimiero lituanistinės mo-

kyklos Los Angeles, CA mokinys **Darius Hayden** ir Maironio lituanistinės mokyklos Lemont, IL mokinys **Justinas Sveiteris**.

Paskatintamąsias premijas gavo šie mokiniai: Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Los Angeles, CA mokinė **Karina Konstantinavičius**, Maironio lituanistinės mokyklos Lemont, IL mokinė **Austė Sabonis**, Bostono lituanistinės mokyklos, MA **Isabella Zelenchuk**.

Anglų kalba rašančiųjų grupėje pirmąsias vietas užėmė Kolorado lituanistinės mokyklos, CO, mokinys **Sean Shubert** ir Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Los Angeles, CA mokinys **Matijas Donovan**, **antrąsias** – Bostono lituanistinės mokyklos, MA mokiniai **Arijus Johnson** ir **Aleksa Dilba**, **trečiąją** – Bostono lituanistinės mokyklos, MA mokinys **Tanas Kazlas**.

Išrinkę geriausius rašinėlius ir paskirstę vietas, visi komisijos nariai pasidalino savo mintimis, jausmais ir išgyvenimais. Skambėjo rašinių citatos, buvo skaitomi ir ištisi rašiniai. Mes juokėmės, verkėme ir stebėjome, kiek daug mokinių atsiliepė į kvietimą dalyvauti šiame konkurse ir kiek jie išreiškė puikių minčių, parodė kūrybingumo, patriotiškumo. Mums, mokytojoms, tai dar kartą įrodė mūsų darbo ir veiklos prasmingumą.

Laimėtojai apdovanoti pinigineis premijomis, pažymėjimais. Rudenį visi gaus prisiminimui meno knygą, kurioje pamatys savo rašinius ar ištraukas.

Premijų mecenatas yra Lietuvių Fondas, kuriam esame labai dėkingi.

Loreta Lagunavičienė – Maironio lituanistinės mokyklos mokytoja.

Maironio lituanistinės mokyklos (IL) darželio grupės vaikai Aila, Alex, Adam, Inga, Olivia, Emma, Mantas, Kristupas, Gabrielė prie bendro darbo.

Tema: „Daug rankų didžią naštą pakelia“

Benas Rauduvė, 9 kl. Maironio lituanistinė mokykla, IL, pirmosios vietos laimėtojas

Lietuvius galima rasti bet kurioje pasaulio vietoje. Ir tai ne šių dienų reiškinys, nes lietuviai pradėjo judėti, palikti savo šalį, jau seniai dėl vienokių ar kitokių priežasčių. Negalime teigti, kad tai būdinga tik lietuvių tautai. Daugelis žmonių keliauja į kitas šalis dėl ekonominių, politinių, ir socialinių priežasčių. Tas pats tinka ir lietuviams. Tačiau lietuvių tauta turi vieną trūkumą – „mūsų yra tik 3 milijonai“ kaip dainavo Marijonas Mikutavičius. Lietuvių išvykimas iš Lietuvos kelia iki šių dienų klausimą ir baimę likusiems. Ar neišnyks pati lietuvių tauta, jos kalba, kultūra, pagaliau pati Lietuvos valstybė, kai tiek daug žmonių ją palieka?

Lietuviams, kurie nuo senų laikų išvyksta laikinai ar visam į kitas šalis irgi kyla klausimai dėl lietuviybės ir jos išsaugojimo savyje, lietuviybės puoselėjimo ir perdavimo savo vaikams. Kaip mes žinome iš istorijos kitose šalyse gyventi lietuviams niekada nebuvo lengva. Daugelis lietuvių nemokėjo tos šalies kalbos, nebuvo išsilavinę ir todėl dirbo labai sunkius, mažai apmokamus, pavojingus darbus. Jie jautėsi vieniši, svetimi naujose šalyse, palikę savo artimuosius Lietuvoje. Kadangi visi jų artimieji liko toli ir nebuvo galimybės su jais bendrauti, tai lietuviai būrėsi vieni prie kitų irgi tokių pat atvykėlių. Kuo didesnė bendruomenė susidarydavo, tuo jiems būdavo lengviau gyventi ir kartu likti lietuviams svetimoje šalyje. Tai nuo senų laikų emigravę lietuviai suprato lietuviybę ne tik kaip vertybę, bet matė lietuviybės išlaikymo naudą jiems patiems. Juk galėjimas su kitais kalbėti lietuviškai, skaityti lietuviškas knygas, klausytis lietuviškų pamaldų, švęsti šventes pagal lietuviškas tradicijas palengvino jų gyvenimą svetur ir darė jį kokybiškesniu. Dėl tos priežasties lietuviai, kartu su kitais lietuviams gyvendami svetur pradėjo organizuoti susivienijimus ir įvairias organizacijas, kad galėtų su kuo bendrauti ir kad būtų saugūs šituose svetimuose kraštuose. Šitos organizacijos suartino lietuvius ir davė galimybę jiems skleisti ir dalinti savo lietuviybę ir tradicijas. Turėdami lietuviškas organizacijas, dalyvaudami jose lietuviai lyg susikūrė savo mažą Lietuvą svetimoje šalyje.

Daugelis lietuvių gyvendami Amerikoje prisijungia prie įvairių lietuviškų organizacijų arba dalyvauja kitose veiklose su kitais toje šalyje gyvenančiais lietuviams. Tas pats išliko ir dabartiniiais laikais, nors išvystytos technologijos leidžia svetur gyvenantiems lietuviams „gyventi Lietuvos gyvenimą“ ir nesijauti toli nuo Lietuvos. Aš, kaip lietuvis, lankau lietuvišką mokyklą ir lietuvišką sporto klubą, lankau lietuvišką bažnyčią, buvau ateitininku. Mano sesuo šoka tautinius šokius ir dainuoja lietuviškoje grupėje. Galiu drąsiai sakyti, kad mūsų visa šeima visada yra lietuviškų organizacijų apsuptyje. Nors aš Lietuvoje ir negyvenu, vis tiek man svarbu, kad aš prisiminčiau, iš kur aš kilau ir kur mano tėvynė. Aš esu labai dėkingas, kad mes gyvename toje vietoje, kur gyvena daug kitų lietuvių ir aš galiu su kitais lietuviams bendrauti ir toliau mokytis Lietuvos istorijos ir jos kultūros, kalbėti lietuvių kalba ir tuo didžiūotis savo aplinkoje. Mūsų šeimoje mes švenčiame šventes pagal mūsų senas lietuviškas tradicijas. Aš manau, kad labai yra svarbu prisiminti savo šalies kultūrą ir ją išlaikyti ir taip puoselėti lietuviybę.

Į klausimą kodėl mums svarbi lietuviybė dr. R. Tamošaitis savo straips-

nyje atsakė tokiais žodžiais: „Lietuviybė mums yra svarbi tiek, kiek ir gyvybė, kiek ir mūsų gyvenimo kokybė. Tai mūsų veidas, kuriuo žvelgiame į pasaulį ir per kurį patys esame matomi“. Aš irgi pritariu, kad jei prarasime lietuviybę, tai prarasime savo veidą, savo unikalumą ir išskirtinumą kitų tautų tarpe. Be savo išskirtinių bruožų liksime neįdomūs nei kitiems, nei patys sau. Lietuviybė yra tai, kas mus jungia su mūsų ar mūsų tėvų šalimi, ir jeigu mes nuspręsimė nesaugoti lietuviybės, tada išnyksime patys kaip lietuviai, bet net netapsime kitos tautos atstovais, greičiau pilka masė, kuri bus nevertinama ir išnaudojama. Aišku, nėra lengva išlaikyti savo lietuviybę gyvenant kitoje šalyje, nes tos šalies kultūra ir kalba supa tave ir lengvai įtraukia, o Lietuva, rodos, yra labai toli. Todėl ir yra labai svarbu mums patiems būti labai sąmoningiems, jausti atsakomybę už savo tautos ir kalbos išlaikymą, lietuviybės puoselėjimą. Juk kiti už mus tuo nepasirūpins. Taigi...

*Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais norime ir būt!
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražūt!*

Tema: Amžių glūdumoj...

Požeminio pasaulio vartai

Kajus Genender, 6 kl. Aleksandro Kazickienės lituanistinė mokykla, NY, antrąsios vietos laimėtojas

Seniai labai seniai gyveno dievas, kuris valdė požemių pasaulį ir jo vardas buvo Lūkestis. Jis buvo aukštas vyras su tamsiais plaukais ir pilkaoda. Kiekvienų metų kiekvieną mėnesį kiekvieną savaitę ir kiekvieną dieną Lūkestis stovėdavo ir laukdavo prie vartų. Kas dieną jis atidarydavo didelius ir sunkius vartus. Jis įleisdavo mirusius žmones į požemių pasaulį ir vėl uždarydavo sunkius vartus.

Žmonės buvo smalsūs ir pradėjo ieškoti požemių karalystės. Daug metų žmonės ieškojo, vieniems nusibodo, kiti mirė.

Vieną tamsią naktį vienas žmogus vis dar ieškojo. Jo vardas buvo Rimastis. Lapkričio pirmos naktį Rimastis rado ežerą, kuris atrodė kaip deivė Viltis, kurią Lūkestis labai mylėjo. Rimastis pasiliko laukti. Staiga jis pamatė Lūkestį. Jis atrodė labai pavargęs, nes jam reikėjo atidaryti ir uždaryti vartus kiekvieną dieną. Tačiau buvo pasiruošęs ginti vartus. Rimastis buvo geras žmogus ir norėjo padėti Lūkesčiui. Jis pasiūlė padaryti šią naktį ypatingą.

Lapkričio pirma yra naktis, kai Lūkestis ir Rimastis įleidžia visus mirusius žmones pro didelius ir sunkius vartus į požemių pasaulį. Kadangi Rimastis padėjo Lūkesčiui, Lūkestis padarė Rimastį dievu. Nuo to laiko kiekvienų metų lapkričio pirmą dieną Lūkestis ir Rimastis atidaro ir uždaro vartus į požeminį pasaulį.

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

J. Biden ketina atkurti „šventą“ NATO ryšį

Briuselis (ELTA) – JAV prezidentas Joe Biden, per pirmąjį NATO viršūnių susitikimą po Donald Trump prezidentavimo, sieks atkurti tarpusavio pasitikėjimą, lyderiams stengiantis atgaivinti Aljansą, nepaisant nesutarimų dėl laukiančių pavojų.

J. Biden pirmtakas D. Trump buvo pakirtęs tikėjimą Vakarų saugumo architektūra, suabejodamas Washingtono įsipareigojimu ginti partnerius Europoje.

Be to, jis viešai susirėmė su kolegomis pastarąjį kartą, kai lyderiai buvo susitikę 2019 metais, ir pirma laiko, nesulaukęs susitikimo pabaigos, išvyko namo.

J. Biden, priešingai, užtikrino amerikiečių paramą 72 metų kariniam Aljansui, o jo administracija demonstruoja, kad daugiau konsultuosis su partneriais.

Tačiau tarp sąjungininkų išlieka nesutarimų kai kuriais esminiais klausimais, – įskaitant tai, kaip kovoti su Kinijos kilimu ir kaip padidinti bendrą finansavimą.

Partneriai yra susirūpinę dėl amerikiečių skubėjimo palikti Afganistaną, o kai kurie reiškia abejones dėl Aljanso strategijos, kuris, kaip perspėjo Prancūzijos prezidentas Emmanuel Macron, išgyvena „smegenų mirtį“.

J. Biden pabrėžė, kad Jungtinės Valstijos turi „šventą įsipareigojimą“ Aljansui bei kolektyvinės gynybos principui, ir pažadėjo įrodyti, jog „mes sugrįžome“.

Viršūnių susitikime, kuris vyko NATO būstinėje Briuselyje, patvirtinta 2030 metų reformų programa.

Lyderiai perrašė pagrindinę „strateginę koncepciją“, skirtą kovai su kibernetinėmis atakomis, klimato kaita ir naujomis technologijomis, kurios kelia naujas grėsmes.

NATO narės bendrai reaguos į atakas kosmose

Briuselis (BNS) – NATO lyderiai išplėtė kolektyvinės gynybos nuostatas „vienas už visus, visi už vieną“ apibrėžimą – dabar šis principas bus taikomas ir kolektyviniams atsakui į atakas kosmose.

Remiantis NATO steigiamosios Šiaurės Atlanto sutarties 5-uoju punktu, bet kurios iš 30 sąjungininkių užpuolimas būtų laikomas jų visų užpuolimu. Iki šiol šis principas buvo taikomas tik tradiciškesnėms karinėms atakoms sausumoje, jūroje ar ore, o pastaruoju metu – ir virtualioje erdvėje.

Po įvykusio viršūnių susitikimo paskelbtame pareiškime lyderiai pareiškė, kad „atakos į, iš ar pačiame kosmose“ galėtų būti iššūkis NATO, keliantis grėsmę „nacionalinei ir euroatlantinei gerovei, saugumui bei stabilumui, ir galėtų būti tokios pat žalingos šiuolaikinei visuomenei kaip ir įprastinės atakos“.

Aplink Žemę orbitą šiuo metu skriejantys apie 2 tūkst. palydovų – daugiau nei pusę jų valdo NATO šalys – leidžia, be kita ko, veikti mobiliesiems telefonams, teikti bankininkystės paslaugas ir rengti orų prognozes..

NATO kolektyvinės gynybos nuostata buvo suaktyvinta tik kartą – kai valstybės narės suteikė Jungtinėms Valstijoms pagalbą po 2001 metų rugsėjo 11 ataką.

Buvęs JAV prezidentas Donald Trump sukėlė JAV sąjungininkams, ypač besiribojančioms su Rusija – tokioms kaip Estija, Latvija, Lietuva ir Lenkija – didelį susirūpinimą savo pareiškimu, kad jis galėtų neginti šių šalių, jeigu jos nepadidintų savo gynybos biudžeto.

Perėmęs prezidento postą, Joe Biden stengiasi nuraminti šias sąjungininkes, todėl J. Biden pareiškė, kad 5-asis straipsnis yra „šventa pareiga“ tarp sąjungininkų.

„Tiesiog norėčiau, kad visa Europa žinotų, jog Jungtinėmis Valstijomis galima pasikliauti“, – pabrėžė Baltųjų rūmų šeimininkas.

Kelionė į kosmosą parduota už 28 mln. JAV dolerių

Washingtonas (BNS) – Nežinomas pirkėjas įvykusiame aukcione už kelionę į kosmosą kartu su internetu prekybos milžinės „Amazon“ ikūrėju Jeff Bezos jam priklausančios bendrovės „Blue Origin“ sukurta raketa, kuri kitą mėnesį atliks pirmąjį pilotuojamą skrydį, paklojo 28 mln. JAV dolerių.

Nežinomas pirkėjas kelias į kosmosą kartu su J. Bezos.

Fox Business nuotr.

J. Bezos paskelbė, jog kartu su juo „Blue Origin“ erdvėlaiviu „New Shepard“ liepos 20 dieną į kosmosą pakils jo brolis Mark.

Trečioji vieta buvo parduota kol kas nežinomam pirkėjui surengtame labdaros aukcione, o ketvirtoji atiteks dar neįvardytam kosminiam turistui.

Aukcionas prasidėjo gegužės 19 dieną ir kaina buvo pakilusi iki 4,8 mln. JAV dolerių. Tačiau per baigiamąjį jo etapą, kuris buvo tiesiogiai transliuotas ir per kurį nugalėtojas varžėsi su maždaug 20 konkurentų, kaina kilo po 1 mln. JAV dolerių, kol galiausiai pasiekė 28 mln. JAV dolerių ribą.

Skrydis truks tik 10 minučių – keturias iš jų erdvėlaivio keleiviai bus virš vadinamosios Karmano linijos, kuri yra laikoma Žemės atmosferos ir kosmoso riba.

Po dvejų metų pertraukos lyderiai diskutuoja tiesiogiai

Birželio 11 dienos vakarą Anglijos pietvakarinėje Cornwallio grafystėje esančiame Carbis Bay kurorte susitiko didžiojo septyneto (G7) lyderiai. Susitikimas vyko tris dienas.

JAV prezidentas Joe Biden ir jo kolegos iš Jungtinės Karalystės, Kanados, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos ir Japonijos tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) susitinka pirmą kartą po beveik dvejų metų pertraukos.

Šis G7 viršūnių susitikimas buvo pirmasis nuo J. Biden kadencijos pradžios. JAV prezidentui tai buvo puiki proga atnaujinti santykius po ketverių Donald Trump kadencijos metų.

Atvyko karalienė Elizabeth

Šįkart susitikimas vyko pandemijos akivaizdoje, todėl lyderiai išlaikė atstumą vienas nuo kito.

Boris Johnson, JK premjeras, lyderių susitikimą pavadino „puikia galimybe“ pradėti atsigavimą nuo koronavirusinės pandemijos.

Pradėdamas pirmąją G7 viršūnių susitikimo sesiją Cornwallyje B. Johnson pareiškė: „Mes turime užtikrinti, kad atsigavę pasieksime aukštesnį lygį ir atsitiesime efektyviau. Mes, kaip G7, turime puikią galimybę tai padaryti.“

Prie diskusijų prisijungė ir ES lyderiai – Ursula von der Leyen, Europos Komisijos pirmininkė ir Charles Michel, Europos Vadovų Tarybos pirmininkas.

Atvykęs į JK savo pirmojo prezidentinio užsienio vizito, J. Biden Anglijoje dislokuotiems JAV kariams pasakė, kad „JAV sugrįžo ir pasaulio demokratijos stovi drauge“ po jo pirmojo Donald Trump administracijos sukulto sąmyšio.

G7 viršūnių susitikimo šeimininkas B. Johnson sakė, kad Kinijoje prasidėjusi COVID-19 pandemija taip pat „smarkiai supurtė“ tarptautinę tvarką.

Dauguma G7 valstybių ir vyriausybės vadovų pirmadienį vėl susitiko Briuselyje, kur dalyvavo NATO susitikime, o iš čia J. Biden nuvyko į Ženevą pirmo tiesioginio susitikimo su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu. JAV lyderis yra pažadėjęs šio susitikimo metu įvertinti Rusijos elgesį be užuolankų.

Pabendrauti su G7 lyderiais į Cornwallį atvyko Didžiosios Britanijos karalienė Elizabeth ir vėliau ji susitiko su JAV prezidentu.

J. Biden susitikimui suteikė proveržio

JAV prezidentas Joe Biden „suteikė proveržio“ G7 viršūnių susitikimui, sakė Vokietijos kanclerė Angela Merkel, besibaigiant trijų dienų susitikimui.

„Tai nereiškia, kad pasaulis, JAV prezidentu išsirinkus Joe Biden, daugiau nebeturi jokių problemų, – sakė A. Merkel. – Tačiau galime dirbti su nauju proveržiu, siekdami išspręsti tas problemas. Manau, kad yra gerai tai, jog šią G7 konferenciją buvome konkretni.“

Konferencijos metu aptarti pandemijos ir klimato kaitos klausimai. A. Merkel teigimu, J. Biden sprendimas dėl JAV sugrįžimo prie Paryžiaus klimato susitarimo gerokai palengvino G7 diskusiją.

Vokietijos kanclerė, kuri Cornwallyje akis į akį susitiko su J. Biden, buvo pakviesta liepos 15 d. vizitui į Baltuosius rūmus.

Šis G7 viršūnių susitikimas A. Merkel, kaip Vokietijos kanclerei, buvo jau 15-as ir paskutinis. Po rugsėjį Vokietijoje vykiančių parlamento rinkimų A. Merkel planuoja trauktis iš pareigų.

Rusija turi atsakyti už kibernetines atakas

Didžiojo septyneto šalys pažadėjo priversti Rusiją atsakyti už kibernetines atakas. Besibaigiant G7 viršūnių susitikimui, valstybės Rusijos kibernetines atakas pavadino „skubia ir augančia grėsme“. Galutiniame bendrame komunikate grupė teigė, kad „privėrs už savo veiksmus atsakyti tuos, kurie vykdo kibernetines atakas ir prašo išpirkos, taip pat piktnaudžiauja virtualia valiuta, kad išplautų išpirkas, bei daro kitus kibernetinius nusikaltimus“.

Didžiojo septyneto šalys paragino Kiniją bendradarbiauti su Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) dėl „skaidraus“ antrojo koronaviruso pandemijos kilmės tyrimo. „Raginame surengti greitą, skaidrų, ekspertų vadovaujamą, mokslu pagrįstą ir PSO koordinuojamą antrojo etapo COVID-19 kilmės tyrimą, kaip rekomendavo ekspertai, Kinijoje“, – sakoma galutiniame G7 komunikate.

ELTA ir Delfi.lt

Susitikime pandemijos akivaizdoje aptarti patys svarbiausi pasaulio įvykiai ir problemos.

VZ nuotr.

Parengė Dainius Ruževičius

SPORTAS

Čikagos lietuviai varžėsi dėl STT taurės

Čikagos lietuvių stalo teniso lyga (ČLSTL) po ilgesnės ir priverstinės pertraukos pratęsė jau tradicinėmis taurėmis Stalo teniso taurės (STT) turnyras. Jose prie šešių stalų varžėsi net 29 stalo teniso entuziastai.

Ištraukus burtus visi varžybų dalyviai skirtinguose pogrupiuose sužaidė po 5 susitikimus, po kurių stalo tenisininkai, pagal pasiektus rezultatus, buvo suskirstyti į tris (A, B ir C) pajėgumo grupes. Čia užvirė dar atkaklesnė kova dėl apdovanojimų.

Pačioje pajėgiausioje – A sportininkų grupėje nugalėtoju tapo ir turnyro taurę į viršų iškėlė visus varžovus įveikęs ir nei vieno žaidimo per 10 susitikimų nepralaimėjęs Gediminas Mickus. Superfinale turnyro favoritas 3:0 nugalėjo daugkartinį Čikagos lietuvių stalo teniso lygos turnyrų nugalėtoją Paulių Gurklį, kuris šįkart turėjo tenkintis sidabrinio apdovanojimu. Stipriausioje stalo tenisininkų grupės bronzos medalis įteiktas šio turnyro debutantui Tadu Karlinkui.

Ne mažiau emocijų sukėlė ir B pajėgumo grupės varžybos, kuriose pergalę šventė nuolatinis stalo teniso varžybų dalyvis Laimonas Bytautas, lemiamoje dvikovoje rezultatu 3:1 palaužęs savo kolegą – Dainių Mocių. Trečias šioje grupėje liko Mindaugas Bindokas.

Stalo teniso patirties dar vis besisemiančių C grupės žaidėjų grupėje nugalėjo Karolis Abromavičius, kuris finale rezultatu 3:0 įveikė Ovidijų Skrebalių.

Daug įsimintinų pergalių prie stalo teniso stalų iškovojusi vienintelė STT turnyre dalyvavusi moteris Zita Bayr pasidabino bronziniu medaliu. Unikalia žaidimo technika pasižymėjusi stalo tenisininkė už savo nugaros paliko ne vieną pralaimėjimą patyrusį vyrą.

Karštą šeštadienio popietę taip pat buvo išaiškinti ir dvejetų varžybų nugalėtojai. Čia stipriausias buvo dvejetų Mindaugų – Bieliausko ir Bindoko

duetas, kuriam tai buvo puikus atpildas už intensyviose treniruotėse išlietą prakaitą ir turnyro organizacinius rūpesčius.

Finaliniame susitikime M. Bieliauskas ir M. Bindokas 3:1 palaužė Stefo Majausko ir Dariaus Karaliūno komandinį duetą. Dvejetų varžybų trečiosios vietos savininkais tapo Svajūnas Masilionis, žaidęs kartu su Tadu Karlinku.

STT turnyre neliko nuskriaustas nei vienas varžybų dalyvis – turnyro organizatoriai, sveikindami sportininkus su sėkminga turnyro pabaiga, visiems jiems įteikė po originalų 2021 metų STT turnyro ženklelį. Jis prie krūtinės buvo įsegtas ir ypatingos pagarbos nusipelnusiam turnyro teisėjui Gintautui Krivickui. Stalo teniso veteranas, pats daugybę kartų tapęs ČLSTL nugalėtoju, šįkart vadovavo stalo tenisininkų kovoms.

Sėkmingiausiai STT turnyre žaidė (iš k.): P. Gurklys (2 vieta), G. Mickus (čempionas) ir T. Karlinkas (3 vieta).

ČLSTL turnyro dalyviai puikiai praleido laiką varžydamiesi prie stalo teniso stalų.

I. Brazdeikis pirmenybę teikia NBA

I. Brazdeikio atsisakymas padėti Lietuvos rinkinei patekti į olimpiadą sukėlė daug aistrų.

Prie artėjančią Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės stovyklą ir pasiruošimą olimpinės atrankos krepšinio turnyrui, permainos palietė nacionalinės komandos sudėtį. Kandidatų sąrašė buvęs Ignas Brazdeikis šią vasarą Lietuvos rinktinėje tikrai nežais, o visą dėmesį sutelks NBA vasaros lygai ir naujam sezonui.

„Užsivilkti Lietuvos rinktinės marškinėlius ir atstovauti savo gimtajai šaliai yra mano svajonė, tačiau šią vasarą turiu priimti labai sudėtingą sprendimą ir atsakyti kvietimo į rinktinės stovyklą. Mano pa-

grindinis tikslas dabar yra gauti NBA sutartį kitam sezonui. Noriu padėkoti Lietuvos krepšinio federacijai, kurios atstovai padėjo išspręsti visus pilietybės klausimus. Linkiu vyrams sėkmės atrankoje ir su nekantrumu lauksiu, kada turėsiu galimybę pats prisijungti prie rinktinės ateityje“, – teigė Ignas Brazdeikis.

„Pasikalbėjome su juo, jis išsakė savo poziciją ir ji yra suprantama – noras įsitvirtinti NBA. Manau visi norime, kad jam pasisektų ir ateityje rinktinės sudėtyje turėtume dar vieną NBA įsitvirtinusių lietuvių“, – sakė Lietuvos rinktinės vyr. treneris Darius Masko-

liūnas.

Lietuvos krepšinio federacija yra atlikus visus reikiamus veiksmus, kad Ignas galėtų atstovauti Lietuvai. Kanados krepšinio federacija pateikė Lietuvos krepšinio federacijai bei FIBA oficialų sutikimą dėl I. Brazdeikio teisės atstovauti Lietuvai.

I. Brazdeikiui buvo atkurta pilietybė, nes po sausio 1 dienos įsigaliojo pakeitimai, pagal kuriuos vaikai, jeigu jie gimė Lietuvos piliečiais ir po to įgijo kitos valstybės pilietybę, jie dabar gali išsaugoti abi pilietybes.

Buvo viliamasi, kad naujai iškeptas mūsų valstybės narys prisidės prie Lietuvos krepšinio rinktinės, kuri šią vasarą turės nemenkai plušėti – žaisti olimpinę atranką Kaune ir sėkmingai jai susiklosčius vykti siekti medalių Tokijo olimpiadoje.

Šį NBA sezoną 198 cm ūgio I. Brazdeikis užbaigė Orlando „Magic“, kur pasiekė savo karjeros rezultatyvumo rekordą – į buvusios komandos Philadelphia „76ers“ krepšį gegužės 14-ąją jis įmetė 21 tašką. Tačiau nepatekus į NBA atrinkamąsias akistatas Orlando klubas nesuteikė žaidėjui vilties dėl galimos sutarties, tad krepšininkas į NBA bandys sugrįžti per peržiūras bei Vasaros lygą.

Olimpinės atrankos krepšinio turnyrą lietuviai pradės birželio 29 d. rungtynėmis su Venesuelos komanda, o liepos 1 d. lauks susitikimas su Pietų Korėjos rinktinė. Kitoje grupėje (B) rungtyniaus Slovėnijos, Lenkijos ir Angolos krepšininkai. Į pusfinalį pateks po dvi geriausias grupės komandas.

Sukėlė pasipiktinimo bangą

I. Brazdeikio pilietybė ir atsisa-

kymas atvykti į Lietuvos rinktinę sulaukė ir skaudžių replikų. „Aš tai laikyčiau labai negražiu elgesiu. ...Krepšininkas tiesiog ...visais pasinaudojo ir mus galbūt apgavo, – žodžių nesirinko Lietuvos krepšinio federacijos garbės prezidentas Vladas Garastas. – Žinote, yra toks geras pasakymas – myli jūrą nuo kranto. Tai šiuo atveju man tokie Igno pasisakymai, kad myliu, negaliu ir noriu ...labiau panašu į bandymą šiek tiek pasukčiauti, gauti naudą užliūliuojant kalbomis“.

V. Garastas mano, jog kanadietį galėjo galimai įskaudinti ir trenerio mintys apie žaidėją. „D. Maskoliūnas yra sąkęs, kad I. Brazdeikio įtraukimas į kandidatų sąrašą dar nereiškia, jog jis tikrai galės atstovauti Lietuvai ir turį tą vietą išsikovoti konkurencinėje kovoje. Niekas juk labai aiškiai dėl tos pandemijos ir neturėjo galimybių pamatyti tikrąjį Igną, nutarti, ar jis rinktinės lygio krepšininkas. Tai greičiausiai krepšininkas nutarė pasirinkti galimybę užsidirbti nei varžytis su kitais dėl vietos dvilyktuke, – kalbėjo ilgametis nacionalinės rinktinės treneris V. Garastas. – ...Jei būčiau dabartinio prezidento vietoje, tai užbraukčiau riebę brūkšnį ties jo pavarde. Šiais metais jis nežais, kitais metais Europos pirmenybės prasidės prieš NBA sezono startą ir amerikiečiai visiškai nenori išleisti krepšininkų į šį turnyrą. Po to dar kažkas – aš šiuo žaidėju nepasitikičiau ir didelių vilčių nepuoselėčiau“.

Kai bus galimybių, tuomet Ignas ir prisidės. Apskritai, esu tik „už“, jei yra suteikiama mūsų pilietybė talentingiems žmonėms. Nėra jau tiek tų daug užsienio lietuvių ar užsieniečių, kurie nori būti Lietuvos piliečiais“, – tikino ne vieną sezoną NBA praleidęs garsus šalies žaidėjas Linas Kleiza.

Istorijos vėjai B. Nainio gimtinėje

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Apie žmogų, kuris yra daug nuveikęs tame krašte, dažnai sakoma – jo dvasia čia gyva. Paraidžiu taip galima pasakyti ir apie pirmąjį Pakruojo krašto garbės pilietį Bronių Nainį bei jo gimtuosius Grikpėdžius, kaimą Šiaurės Lietuvoje. Jeigu ne jis, ir šio birželio 13-osios vakaronės čia greičiausiai nebūtų buvę, o jeigu ir būtų, ji būtų buvusi kitokia ir būtų vykusį kitoje vietoje. Savo tvirta visuomenininko ranka Lietuvos nepriklausomybės metais B. Nainys čia paliko tiek patriotinio užtaiso, kad tasai dar neišgaravo iki šios dienos, penkeriems metams praėjus po jo mirties.

O birželio 13-ąją, pirmųjų ir baisiausių trėmių Lietuvoje 80-ųjų metų išvakarėse, vakaronės tema Grikpėdžiuose, žinoma, buvo viltis ir gedulas. Ir rengė vakaronę Grikpėdžių bendruomenė ir jos pirmininkė Dalė Valantinienė bei Grikpėdžių bibliotekos vyr. bibliotekininkė, buvusi mokytoja Stanislava Martinaitienė, kuri renginį ir vedė. Jos gerai prisimena Bronių Nainį ir nuširdžiai vertina jo dvasinį palikimą. Jis čia, ypač pagrindinėje mokykloje, kuri net buvo pavadinta jo vardu, buvo laukiamas svečias. Brangus svečias visomis prasmėmis, nes dovanodavo ne tik dvasines, bet ir materialines dovanas ir per jaunimą diegdavo Amerikos išsivijoje išsiugdytą tvirtą patriotinę sąvimonę.

Tremtiniai Eltermanai

Į šį kraštą likimo vėjai mane atpūtė paaugle kartu su tėvais. Nors tais laikais apie tremtį ar lagerius niekas garsiai nekalbėjo, bet kai ką apie tai žinojau, nes tuometinis „Pergalės“ (vėliau pervadintas „Švintinio“ ir „Taikos“ vardu) kolūkis, kuriame tėvas ėmė dirbti veterinaru, gyvenamą plotą jam išskyrė tremtinių Eltermanų vienkiemyje Gudelių kaime. Aš pradėjau lankyti Moniūnų pradinės mokyklos trečią klase, o kai buvau penktoje, vieną žiemos dieną į mūsų duris pasibeldė iš Sibiro grįžę šeimininkai – Danutė Vegytė-Eltermanienė ir Petras Teodoras Eltermanas, kurie susitiko ir sukūrė šeimą jau svetimame krašte (senasis Eltermanas jau buvo miręs, o šeimininkė palikta pas gimines Latvijoje.) Tėvas jiems užleido mažą kambariuką, mūsų penkių žmonių šei-

Grikpėdžių bibliotekos vyresn. bibliotekininkė Stanislava Martinaitienė veda vakaronę. Autorės nuotr.

ma liko didelėje, asla grįstoje virtuvėje, o vasarą tėvas ėmė statyti namą. Ir atsitiko taip, kad kolūkis naują gyvenvietę buvo suplanavęs kito tremtinio, ūkininko Rimkevičiaus žemėje Striūkų kaime, kurią dabar valdo vaikai Gediminas Ališauskas, gimęs tremtyje. Po metų mes iš Eltermanynės išsikraustėme. Sovietinė Lietuvos valdžia grįžtančių tremtinių nepageidavo ir, kaip rašo istorikai, kompartijos sekretorius A. Sniečkus netgi rašė prašymus į Maskvą uždrausti jiems apsigyventi tėvynėje. Tad daugelis apsistojo netoli Lietuvos – Latvijoje arba Kaliningrado krašte. Vietinė valdžia grįžusių iš trem-

Vakaronės, skirtos paminėti Vilties ir gedulo dieną, Grikpėdžiuose dalyviai prie Broniaus Nainio pastatyto memorialo sovietinės okupacijos aukoms. Meilės Skrudupienės nuotr.

ties ar lagerių į nuosavus namus neįleisdavo. Iki gyvenimo pabaigos Eltermanai buvo dėkingi mūsų tėvui už galimybę atgauti namus, iš kurių po to jau niekas nedrįso jų išmesti. Padėkos vardan Danutė Eltermanienė mums padovanojo rožantėlį iš žalių stikliukų, išsaugotą tremties metais ir parsivežtą į tėvynę, kurį saugau iki šių dienų. Pagalvojau, kad reiktų jį perduoti Žiemgalos muziejui Žeimelyje, kad ta relikvija įgautų platesnę reikšmę.

Birželio 13-ąją buvo paminėtos ne tik tremtinių Eltermanų ir Rimkevičių (bei šių palikuonių Ališauskų) pavardės. Jų buvo kur kas daugiau: Bučų šeima iš Pikčiūnų (1948 m. trėmimas); Balčiūnų, Lapinskų ir Valiulių šeimos iš Petronių kaimo (1949 m. kovo 25-osios trėmimas); Veronika Šerkšnūtė iš Moniūnų kaimo; Petras Mažukna iš Grikpėdžių kaimo (buvo išvežtas į Sibiro lagerius); Stasė Vėterytė-Tamulionienė iš Jovaišių kaimo (kartu su tėvais Vėteriais, 2 sesė ir brolis buvo ištremti 1948 m. gegužės 22 d. Tėvas Juozas Vėteris buvo seniūnas ne tik Jovaišių, bet ir Gelčių, Kūkų kaimų. Seniūnu išbuvo kokius 10 m. Pačiai Stasei trėmimo metu buvo 20 metų, sesės ir brolis buvo jaunesni); Birutė Strižigauskaitė-Špakienė iš Gudelių kaimo (kartu su motina Monika Šopyte-Strižigauskiene buvo ištremtos 1949 m. kovo mėn.). Šventėje dalyvavo Gediminas Ališauskas ir Regina Laukienė – tremtyje gimę vaikai. Bibliotekininkė Stanislava yra sukaupusi nemažą aplanką su pačios ir mokinių surinktais šios vietovės tremtinių prisiminimais.

Paprastai Vilties ir gedulo renginiuose kalbėtojams stringa balsas, o klausytojams nuo ašarų drėksta akys, nes sunku ramiai išgyventi tas žiaurias istorijas, kurių herojais tapo niekuo dėti mūsų tėviškėnai ir jų jauni bei maži vaikai. Tariant žodį giliau oro teko įkvėpti ir viešniai iš rajono centro – Pakruojo savivaldybės administracijos direktorei Ilonai Gelažnikienei, kuri sakė, kad toji 80-metė istorija yra dar labai netolima – tai mūsų tėvų ir senelių gyvenimo dalis. Štai keletas ištraukų iš istorijų, kurios buvo pasakotos tą popietę Grikpėdžiuose. Prisiminimų ištraukas skaitė Grikpėdžių bendruomenės narės Vilma Stasiukaitienė, Irma Norkevičienė, Lilija Vaičekonienė ir Grikpėdžių bibliotekos vyr. bibliotekininkė Stanislava Martinaitienė.

Kai jie buvo jauni...

„Sunku apsaityti, ką tremtyje turėjo iškęsti mūsų tautiečiai. Archyvuose guli krūvos dokumentų, bylų, tačiau vertingesni yra išgyvenusiųjų ir grįžusiųjų pasakojimai, nes kiekvieno asmeninė istorija yra unikali... Prisiminkime Grikpėdžių ir aplinkinių kaimų žmones, kurie buvo ištremti ir kurie grįžo ir kurių, deja, nebeturime šalia... Liko tik jų, labai gaila, kad ne visų, išklausti ir užrašyti prisiminimai, kurių ištraukas ir perskaitysime šandien. Prisiminimai liudija patį didžiausią, prasidėjusį 1948 m. gegužės 22 d., trėmimą, kur pagrindinis objektas buvo pasiturintys valstiečiai (vadinami – buožės). 1948 m. buvo išvežti Bučiai iš Pikčiūnų. 1949-ųjų kovo 25-osios ūkanotą rytą – trys šeimos iš Petronių kaimo – tai Balčiūnai, Lapinskai ir Valiuliai...“, – pradėjo pasakojimą S. Martinaitienė.

Atvažiavo sribai arkliais, pakinkytais į uorę (vežimą šienui vežti). Suvarė daug žmonių... vienas iš išvežamųjų, tvirtas ir nepalūžtantis žmogus, padavė išdavikui ranką ir tarė: 'Sudie, mielas, tik širdį spaudžia, kad tu pagailėjai man gimtos Lietuvos žemės, kurioje galėčiau ramiai numirti. (Iš buvusios Grikpėdžių Broniaus Nainio pagrindinės mokyklos, 3 kl. mokinės Auksės Žukaitytės užrašytų prisiminimų)

Grikpėdžių bendruomenės pirmininkė Dalė Valantinienė (dešinėje) su viešnia – Pakruojo savivaldybės administracijos direktore Ilona Gelažnikiene. Autorės nuotr.

Vieną vakarą pas Veroniką Šerkšnūtę, kuri gyveno Moniūnų kaime, atvyko du vyriškiai. Jie liepė per penkias minutes susiruošti... Įsodino į kieme stovėjusį sunkvežimį ir nuvežė į Joniškį. Ten kartu su kitais susodino į gyvulinius vagonus ir išvežė. Veronikai teko dirbti statybose, statė spirito fabriką. (Iš 3 kl. mokinio Andriaus Nociunskio užrašytų prisiminimų)

Mus išvežė 1948 m. gegužės 22 d. Anksti rytą, dar tik aušo, kai pradėjo belst į duris. Tėčiui atidarius duris į vidų įgriuvo keturi vyrai – du rusai ir du lietuviai. Jie davė pusę valandos mantai susikrauti, o tada liepė mums pasikinkyti savo arkli. Važiuom į Lauksodį. Ten atvežė žmonių iš aplinkinių kaimų, o tada visus susodino į mašinas ir išvežė į Joniškį. Joniško traukinių stoty prabuvom visą dieną, tik vakare traukinys pajudėjo į nežinią... Traukinys daugiausia važiuodavo naktim, tiesa, sustodavo ir išleisdavo mus

savo reikalo atlikt. Kiek tų minučių duodavo, nebeatmenu tik staiga rusiškai sušukus „po vagonam“ visi pasileisdavom tekinom į vagonus...

Kai traukinys sustojo Novosibirske, pirmą kartą nuo kelionės pradžios gavom karšto maisto – košės. O po keturiolikos parų kelionės pasiekėm Krasnojarsko kraštą. Ten mus išlaipino tokioj pievoj... ten praleidom kokias dvi savaites. Gyvenom palapinėse, kurias patys buvom susirentę iš eglišakių... Paskui nuvežė į Jermakovą, į chemijos gamyklą, dar po kiek laiko – į Baraiką. Apgyvendino bendrabutyje, miegojom ant naru, pasikloję švarkus, kailinius. Dirbom sunkiai. Žiemą aukštai kalnuose tekdavo pjauti medžius, vasarą reikėdavo Jenisiejaus upe plukdomus rąstus traukti ir rūšiuoti pagal markę ir storumą. Pirmus metus badavom. Juodos duonos gaudavom tik 200 gramų. Kai jau pradėjom užsidirbti, gyvenimas pagerėjo... Į Lietuvą grįžom 1958 m. (iš mokinių Aurimo Tamulionio, Manto Galiausko ir bibliotekininkės Stanislavos Martinaitienės užrašytų Stasės Vėterytės-Tamulionienės, kilusios iš Jovaišių, prisiminimų).

Rytą visi susirinko į trobą pavalgyt. Užpuolė rusai. Nušovė Vladą Mazukną, Niekį Juozą, Balčiūną Igną. Petrą Mazukną suėmė ir išvežė į Sibiro lagerius. Buvo neišpasakytai sunku. Maisto duodavo labai mažai. Kad nemirtų badu, teko nusprogsio (padvėsusio. Red.) šuns kaulus graužti. O dar prie viso to – nepakeliamas Sibiro šaltis. Nuo išsekimo, įvairių ligų mirė tūkstančiai žmonių, o tie, kurie paėjo, turėjo dirbti anglių kasykloje. Petras išgyveno lagerių pragarą. Po 10 metų grįžo į tėviškę, bet jau be sveikatos. (iš 3 kl. mokinės Rimos Zamokaitės užrašytų močiutės Monikos Zamokienės, kilusios iš Grikpėdžių, prisiminimų).

Mus ištrėmė 1949 m. kovo mėnesį. Man buvo tik 11 m. Sužinojė, kad mus ketina ištrėmti, mes su mama pasišalinom iš namų kaip stovime, net kepančių duoną palikom, pasakėm kaimynei Onai Petkevičienei, kad tą duoną pabaigtų kept ir pasiimtum. Slėpėmės pas gimines, bet po savaitės mus kažkas apskundė, tad iš giminių mus ir išvežė. Tėvelis tuo metu už prievolės nevykdymą buvo vieniems metams pasodintas į kalėjimą. Teta kelionei įdėjo duonos, lašinukų, šiltesnių rūbų, mama su savimi turėjo mūsų dokumentus. Iš namų mes nieko nepasiėmėm, nes niekas neleido į juos užsukti. Stribai iš Linkuvos mus nuvežė į Pašvitinį, o iš Pašvitinio į Joniškį mus vežė arkliais. Joniškyje susodino į traukinį, į gyvulinius vagonus. Ir vežė, kaip aš sakau, kol bėgiai užsibaigė. Tiesa, traukinys kartais sustodavo. Prisimenu, buvo sustojęs Omske ir Tomske. Tada mus varė į pirtį, mat buvom blusom ir utelėm aptekę, pavalgyt karštos sriubos davė. Taip traukiniu keliavom 1,5 mėnesio, pakol pasiekėm Irkutsko sritį. Mus išlaipino vietovėje, apie 5 km. iki Angaros upės. Apgyvendino barake ir vis grasino, kad veš ten, kur baltos meškos gyvena. Kai kurie žmonės neatlaikė tokių gąsdinimų ir savo gyvenimą, dar nepradėję gyventi svetimam krašte, baigė tragiškai – nusiskandino Angaros upėje. Po savaitės mus laivu nuplukdė į nuolatinę gyvenamąją vietą – Kirovo rajoną, Vorošilovo kaimą, kuriame gyveno tik 30 gyventojų. Apgyvendino dviejų galų name – viename namo gale gyvenom mes su mama, kitam – rusų šeima. Buvo šalta, tai tie rusai davė mums malkų, dalinosi su mumis maistu, nors ir prastu; jų duona buvo maišyta su dirsėm. Kai gyvenimas pagerėjo, jie kepė dideles ir skanias barankas.

Į mokyklą nėjau, nes buvo per toli, o per prievartą niekas nevarė. Tai aš savo noru su kitais vaikais, aišku, ruskeliais, mokiausi paskaityti ir parašyti.

Mama dirbo visokius darbus – jai teko jāvus pjauti pjautuvu, nors nebuvo pratus, todėl susižalojo ranką, gerai, kad žaizda nebuvo didelė ir užgijo. Žiemą nuo laukų atkasdavo ir rinkdavo užpustytus, sušalusius šiaudus, kuriais šerdavo gyvulius.

Man pačiai, kol buvau mažesnė, teko ganyti kumeliukus, vieną vasarą ganiau aveles.

Po metų, atbuvęs bausmę Lietuvoje, savo noru pas mus atvažiavo tėvelis. Jis dirbo arklinininku. Paskui apsirgo. 18 km arkliu jį vežėm pas daktarus. Padarė operaciją, bet po jos tėvelis ir nebeatbudo. Daktarai sakė, kad pavėluotai jį atvežėm. Palaidojom jį Buriatskij miestelio kapinėse. Pastatėm medinį kryželį. Bet kapinės buvo neaptvertos, po jas laisvai vaikščiojo galvijai, todėl kryželis ilgai neišsilaikė.

Paaugusi jau su dalgiu šienaudavau, o kai suaugau, tai jāvus sėjau – reikėjo stovėti ant sėjalkos ir prižiūrėti, kad sėjamoji neužsikimštų, kad grūdai byrėtų, kad sėklos nepritrūktų. Man pačiai maišus su grūdais reikėdavo užkelti ant sėjamosios ir išpilti. Prie vikšrinų traktorių prikabindavo po tris sėjalkas ir jas rei-

Birželio 13-ąją Grikpėdžiuose, prie Broniaus Nainio tėviškės parke įrengto memorialo sovietinės okupacijos aukoms, vyko Gedulo ir vilties minėjimas. Algirdo Girininko nuotr.

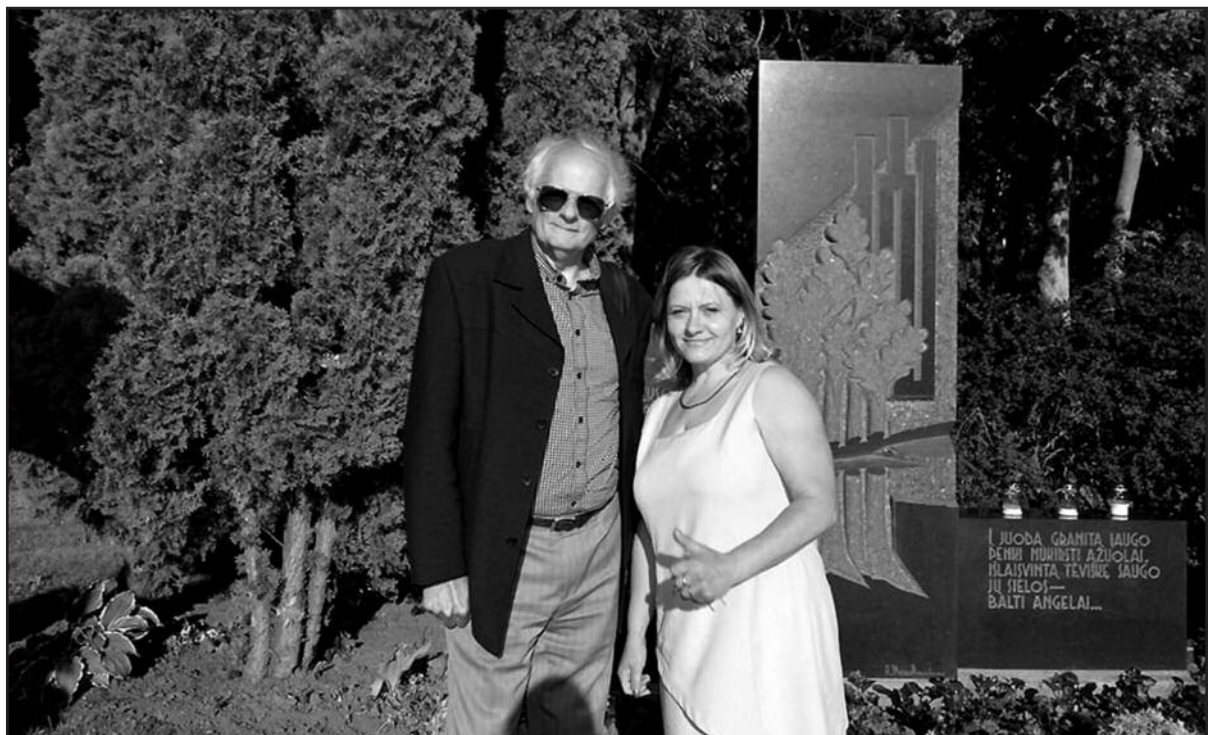
kėdavo užpildyti grūdais. Javapjūtės metu teko vežti grūdus nuo kombainų su arkliais į sandėlius, kurie buvo už 5 km.

Kadangi buvome jauni, grįžę po darbų, kad ir kaip sunkiai būtume dirbę, pavalgę eidavom vakaroti – vasarą į šokių ar kiną pėsčiomis traukdavom į kitą kaimą, žiemą – pas visus kaimo gyventojus po truputį – porą valandų vienoj troboj, porą – kitoj, ir taip apėidavom visą kaimą. Šventėms šeiminiškės privirdavo košių, kisieliaus, prikepėdavo bandelių, visada buvo geriami arbata, vyrai turėdavo ir stipresnių gėrimų. Įdomu buvo tai, kad ant stalo nedėdavo jokių lėkštelių, vietiniai valgydavo iš vieno dubenio.

1958 m. rudenį grįžom į Lietuvą. Apsistojom pas dėdiną Strižigauskienę Stasę Šiaudinių kaime. Į savo gimtuosius namus grįžti negalėjom, nes jie

ris klausydamas jų nustebež klausė: kodėl lietuviai dainos tokios liūdnos? O kaip jos nebus liūdnos, kad mūsų istorijoje nebuvo kartos, kuri nebūtų patyrusi tokių sukrėtimų kaip okupacijos, sukilimai, svetimųjų kalėjimai, karai, bėgimas į Ameriką nuo rekrūtų, trėmimai, partizaninės kovos ir žūtys... Tikėkimės, kad tai nebesikartos, kad žmonija, o kartu ir mūsų kaimynai leis mums ir mūsų ainiams gyventi taikoje ir ramybėje. Ir mūsų dainos gal taps linksmesnės.

O B. Nainio bičiuliams Amerikoje, kurie yra girdėję pasakojimų apie Grikpėdžius ar net čia lankešį, noriu pasakyti, kad kaimas dar gyvas, jame gyvena per pusantro šimto gyventojų, nors mokykla ir darželis užsidarė dėl vaikų trūkumo, bet pagal rėmimo fondų projektus darželio pastate įrengti band-

Grikpėdžių solistė Meilė Skrudupienė su svečiu istoriku prof. Algirdu Girininku. Auksės Švereikaitės-Pulkienės nuotr.

buvo apgyvendinti. Tiesa, mūsų namuose buvo laisvas vienas kambarelis, bet mes be naujų namų šeiminiškės leidimo negalėjome jame apsigyventi. Teko eiti ir prašyti, kad į mūsų pačių namus priimtų gyventi. Priėmė. Gyvenom ir dirbom negalėdamos apylinkėj prisiregistruoti. Tiesiog mūsų neregistravo, vis liepdavo vykti į kaimyninę Latviją ir ten apsigyventi. (Iš S. Martinaitienės ir 3 kl. mokinio Ernesto Leimonto užrašytų Birutės Strižigauskaitės-Špakienės, kilusios iš Gudelių, prisiminimų).

Istorijos vėjai

Tą birželio 13-osios popietę pūtė stiprus vėjas, o renginys vyko lauke, Broniaus Nainio tėviškės parke, prie jo pastatyto monumento sovietinių represijų aukoms – penkiems šio kaimo jaunuoliams, tarp kurių buvo ir Broniaus Nainio brolis, gimnazistas Aleksas. Ir tas gaivalingas vėjas savotiškai susisaukė su istorijos vėju, kuris XX a. viduryje po pasaulį dar kartą išblaškė lietuvių tautą. Vakaronės rengėjos buvo paruošusios tremtinių dainų tekstų, tad visi padainavom tų liūdnu dainų. Po to žodelį taręs istorikas prof. Algirdas Girininkas prisiminė kolegą rusą, ku-

ruomenės namai, buvusioje mokykloje – sporto salė, lauko sporto kompleksas, o Joninės šiemet vyks naujai sureštoje pavėsinėje. Kai rėmėjai parūpina to krašto tradicinio alaus, į renginius susirenka ir iki pusantro šimto žmonių. Ir kultūros renginiams dar užtenka savų atlikėjų – dainininkų, muzikantų ir skaitovų. Tad ir birželio 13-osios vakaronės koncertas vyko saviškių menininkų jėgomis. O vieną atlikėją – dainininkę Vakarę Vaičekonytę girdėjau jau ne pirmą kartą – ji yra viena iš Žeimelio gimnazijos pažibų ir dažnai girdima mokyklos bei seniūnijos renginiuose. Bet svajoja tapti ne soliste, o gydytoja ir darbarimtai tam ruošiasi.

Manau, šią vasarą dar kartą teks rašyti apie „Nainio kultūros centrą“ Grikpėdžiuose, nes bendruomenės pirmininkė Dalė Valantinienė išdavė paslaptį, jog Nainių parke ruošiamasi įamžinti pačio visuomenininko, Pakruojo krašto bei Grikpėdžių kaimo garbės piliečio Broniaus Nainio atminimą, kad ir ateinančioms kartoms liktų žinomas jo vardas. Ūkininkas tremtinys Gediminas Ališauskas pasižadėjo iš laukų atitempti didžiulį riedulį, prie jo ir bus pritvirtinta atminimo lenta su mecenato ir krašto patrioto Broniaus Nainio vardu.

Medinis namas Žaliakalnyje.

Kaunas. Modernizmo architektūros pavyzdys.

E. Genio nuotraukos

Kauno įvaizdis – optimistinis tarpukario miestas

Kauno centrinis paštas.

D. Umbraso nuotr.

Kaunas UNESCO Pasaulio paveldo paraiškoje prisistato kaip optimistinis tarpukario miestas, o rugsėjį laukia atvykstančių vertinimą atliksiančių ekspertų. Galutinio sprendimo dėl Kauno modernizmo architektūros įtraukimo į Pasaulio paveldo sąrašą tikimasi kitais metais, nors neatmetama, kad pandemijos situacija gali jį šiek tiek pavėlinti.

„Mes laukiame ekspertų. Ši vadinamoji techninė misija turi įvykti rugsėjo mėnesį, tuomet kitų metų pradžioje sulauksime tarpinės ataskaitos“, – per spaudos konferenciją birželio 3 d. sakė Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato paveldo programų vadovė Renata Vaičekonytė-Kepežinskienė.

Šiuo metu vertinimo komisijai pateikta 400 puslapių paraiška. Kitų metų sausį rengėjų gali būti prašoma patikslinti ar pakoreguoti paraišką, o galutinio sprendimo tikimasi vasarą.

Pasak R. Vaičekonytės-Kepežinskienės, galimi keturi sprendimai: geriausias, kurio ir viliasi sulaukti Kauno paraiškos rengėjai, – įrašymas į Pasaulio paveldo sąrašą. Tačiau nominacijos taip pat gali būti nuspresta neįtraukti. Kiti du galimi variantai – atidėti nominaciją, kad būtų vykdomi tolesni tyrimai, arba grąžinti valstybei papildyti ir išsamiau atsakyti į ekspertų pastabas.

Vis dėlto Kauno paraiškos rengėjai teigia esantys nusiteikę optimistiškai ir pabrėžia, kad ši paraiška jau daug davė tiek jiems, tiek miestui.

„Mes turime pirma savo miestiečiams, kauniečiams paaiškinti, ką jie kas dieną mato“, – kalbėjo Kauno miesto savivaldybės vicemeras Mantas Jurgutis, turėdamas galvoje modernizmo architektūros statinius.

Pristato kaip urbanistinę vertybę

Paraiškos rengimo darbo grupės vadovė Marija Drėmaitė pasakojo, kad svarbiausi aspektai, pabrėžiami paraiškoje, – tarpukario Kaunas pristatomas kaip vientisa urbanistinė vertybė. Pasak jos, tai „nebe statinių rinkinys, o vientisas kraštovaizdis – ir urbanistiniai bei gamtos atributai“.

Paraiškoje išskiriamos dvi Kauno teritorijos: Kauno naujamiestis bei Žaliakalnis. Joje akcentuojama tiek skubi miesto centro plėtra, Kaunui tarpukariu tapus laikinąja sostine, tiek gyvenamųjų namų statybos bei inžinerinis paveldas, taip pat – unikalus Žaliakalnio rajono kūrimasis.

„Kauno modernizmas liudija vietinę interpretaciją visų modernizmo srovių, kurios dominavo pasaulyje“, – tvirtino M. Drėmaitė.

Dar vienas svarbus paraiškos aspektas – šios architektūros optimizmas, sunkiais laikais siekiant sukur-

ti modernią europietišką sostinę.

„Žmonės labai sunkiomis ekonominėmis, politinėmis ir socialinėmis sąlygomis turėjo per 20 metų pastatyti modernų miestą ir jie tai padarė“, – pabrėžė M. Drėmaitė.

Pasak jos, Kaunas yra unikalus pavyzdys, kai modernistinis architektūrinis paveldas susipina su tarpukariu vykusia miestų urbanizacija.

„Kaunas reprezentuoja visą regioną: visą naująją Europą, valstybes, kurios užgimė 1918 metais žlugus imperijai ir jos visos statėsi naujas tapatybes, bet Kaune laikinosios sostinės statusas tapo unikaliu“, – sakė M. Drėmaitė.

Atneštų miestui žinomumo

Ji taip pat pabrėžė, kad įtraukimas į Pasaulio paveldo sąrašą nereikštų papildomų apribojimų, nes visa teritorija, kuri jame numatyta, jau yra saugoma.

Kauno miesto savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus vedėjas Saulius Rimas teigė, kad pateikimas į Pasaulio paveldo sąrašą būtų lyg žaidimas pasaulio čempionų lygoje, todėl atneštų, be kita ko, ir ekonominės naudos dėl turizmo ir investicijų.

Be to, įrašymas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą užtikrintų, kad miesto plėtra ateityje vyktų kokybiškai, išsaugant jo unikalumą ir vertybes.

Dauguma pastatų – geros kokybės

Kauno savivaldybės duomenimis, dauguma į paraišką įtrauktų pastatų, ypač tie, kurie laikomi svarbiausiais, yra geros būklės.

„Tai ir Prisikėlimo bažnyčia, baigiamas tvarkyti 'Romuvos' kino teatras, Karo muziejus, baigiamas tvarkyti Kauno sporto halė. Nemažai sutvarkyta pastaraisiais metais privačių gyvenamųjų pastatų“, – vardino Kauno miesto savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus specialistė Sigita Bugenienė.

Pasak jos, vienas iš pastatų, kurių būklė šiuo metu yra bloga ir toliau blogėja, yra Kauno centrinio pašto rūmai, bet tai siekiama išspręsti. Taip pat mažiau vertingais dažnai laikomi me-

dinės architektūros pastatai, kurių būklė dėl to taip pat yra prastesnė.

***

Šių metų sausį UNESCO Pasaulio paveldo centrui Paryžiuje pateikta nominacinė paraiška dėl Kauno modernizmo architektūros įtraukimo į Pasaulio paveldo sąrašą.

Paraišką „Modernusis Kaunas: Optimizmo architektūra, 1919–1939 m.“ vertina tarptautiniai ekspertai ir UNESCO Pasaulio paveldo komitetas, procesas truks iki pusantrų metų.

Paraiškoje atlikta lyginamoji panašių vertybių analizė tarptautiniu mastu, išgrynintas vertybės autentiškumo ir integralumo aprašas, pateiktas išskirtinės visuotinės vertės pagrindimas.

Pagal paraišką, vertybės teritoriją sudaro Naujamiestis (trys teminės zonos: centrinė (administracinė), gyvenamoji ir pramoninė) ir Žaliakalnis (penkios teminės zonos: miestas-sodas (Minties ratas), Kauko rajonas, Perkūno rajonas, Ažuolyno parkas su sporto infrastruktūra ir Krašto apsaugos ministerijos Ginklavimo valdybos Tyrimų laboratorija (dabartinis Kauno technologijos universiteto Chemijos fakultetas).

2017 metais Kauno tarpukario architektūra buvo įtraukta į UNESCO preliminarųjį paveldo sąrašą, tai atvėrė kelią pradėti rengti nominaciją į Pasaulio paveldo sąrašą.

Kauno modernizmas susiformavo ketvirtajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje, kai miestas buvo Lietuvos laikinoji sostinė, Lenkijai okupavus Vilniaus kraštą.

Mieste yra kelios dešimtys išskirtinės modernistinės architektūros pavyzdžių.

Į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą įrašomi išskirtinę visuotinę vertę turintys kultūros ir gamtos paveldo objektai ir vietovės.

Lietuvoje jau yra keturi į šį sąrašą įrašyti objektai: Vilniaus istorinis centras, Kernavės archeologinė vietovė, Kuršių nerija ir Struvės geodezinio lanko punktai.

BNS

Tarpukario modernizmo architektūra – Kauno pasididžiavimas.

E. Genio nuotraukos

MANO VIRTUVĖ

Balandėliai, primenantys vaikystę

(gal norėsite palepinti jais savo tėvus?)

Reikės:

1 didelio kopūsto
 1/2 kg (1 sv) jautienos
 1/2 kg (1 sv) kiaulienos
 1 puodelio apvirtų ryžių
 1–1/2 puodelio sultinio (arba vandens)
 4 svogūno galvučių
 6–8 vidutinio dydžio morkų aliejaus, sviesto kepimui
 druskos, pipirų
 džiovintų čiobrelių, mairūno
 1 arbatinio šaukštelio kalendros (coriander)
 1 arbatinio šaukštelio kmynų
 smulkintų petražolių
 miltų
 grietinės arba pomidorų padažo

Kopūstą reikėtų išsirinkti didoką, plonais lapais, nestoromis lapų gyslomis. Prieš verdant peiliu išpjauti kotą. Tuomet kopūsto galvą dėti į pasūdytą verdantį (skyje į apačią) ir apvirti. Šviežio kopūsto ilgai virti nereikės. Kai lapas tampa lankstus ir jį galima lengvai nuimti, virti užtenka. Apvirtus lapus nuimti po vieną ir dėti ant lėkštės, kad prauštų. Balandėliams gaminti tinka didesni lapai arba galima sudėti po du mažesnius. Vidinius mažesnius gūžės lapus taip pat reikia panaudoti – išgriebti, nusausinti, supjaustyti, apkepti keptuvėje su aliejumi ir sudėti į troškintuvą. Tai bus pagrindas balandėliams troškinti.

Kelis svogūnus supjaustyti šiaudeliais ir pakepinti aliejuje. Padruskinti, papipirinti, pabarstyti džiovintais čiobreliais. Apkeptus svogūnus sudėti į troškintuvą ant kopūstų lapų.

Morkas taip pat supjaustyti šiaudeliais ar plonais griežinėliais ir apkepti keptuvėje su 2 šaukštais aliejaus ir 1 šaukštu sviesto. Pabaigoje padruskinti, pabarstyti kalendra ir kmynais. Sudėti ant svogūnų, pabarstyti petražolėmis.

Paruošti įdarą. Mėsą reikia gerai nuplauti, nusausinti, išpjauti plėves ir gyslas, sumalti. Į maltą mėsą įpilti 1/2 puodelio sultinio arba vandens. Gerai išmaišyti ir palikti pastovėti.

Per tą laiką smulkiai supjaustyti svogūną ir pakepinti nedideliame kiekyje aliejaus.

Pakepintą svogūną ir apvirtus ryžius sudėti į maltą mėsą, įberti džio-

vinto mairūno arba čiobrelių ir viską gerai išmaišyti. Masė turi būti sultinga. Jei trūksta drėgmės, įpilti dar truputį sultinio ar vandens.

Formuoti balandėlius. Imti po vieną kopūsto lapą, išpjauti koto gyslą arba pamušti ją plaktuku, kad suplonėtų, ir dėti įdarą. Sulankstyti balandėlį taip, kaip lietinius. Iš didelio kopūsto turėtų gautis apie 20 balandėlių.

Įkaitinti keptuvę su aliejumi ir dėti balandėlius, prieš tai apvoliotus miltuose. Apkepti iš abiejų pusių. Padruskinti. Tuomet balandėlius perdėti į troškintuvą ant paruoštų daržovių. Apibarstyti petražolėmis, įpilti apie 1/2 puodelio sultinio arba vandens, uždengti ir troškinti ant mažos ugnies apie pusvalandį. Nuo daržovių susidarys papildomo skysčio, taigi po pusvalandžio reikia nuimti troškintuvą dangtį ir leisti tam skysčiui šiek tiek nugaruoti. Jei kopūsto lapai buvo gerai išvirti, labai ilgai balandėlių troškinti nereikia – viso apie 45 minutes.

Pastaba. Geriausiai gaminti balandėlius iš vakaro. Pusvalandį patroškintus palikti iki rytdienos. Tuomet, prieš sėdant valgyti, pabaigti troškinti – skonis bus sodresnis. Norint dalį balandėlių atidėti kitam kartui, juos apkepinus reiktų sudėti į maistinę dėžutę ir užšaldyti. Tuomet kitą kartą te reikės paruošti daržovių pagrindą ir patroškinti.

Balandėliams baigiant troškinti galima įdėti grietinės arba pomidorų padažo. Grietinę arba pomidorų padažą galima patiekti ir atskirai.

Balandėlius patiekti su šviežiais išvirtomis bulvėmis, apibarstytais smulkintais krapais.

Tai tikras prasidėjusios vasaros skonis!

Jūsų Indrė

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
 INKSTŲ, PŪSLĖS, PRŪSTATOS
 GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
 Center for Health
 1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
 Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
 AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
 219 N. Hammes Avenue
 Joliet, IL 60435
 Tel. 815-741-3220

A † A VERONIKA BALTRAMONAITYTĖ ŠVABIENĖ

Mirė savo namuose Lemonte birželio 11 d., sulaukusi 93 metų.

Anksčiau gyveno Marquette Parko apylinkėje.

Gimė 1928 m. birželio 3 d. Kaune, Lietuvoje.

Nuliūdę liko: dukra Regina Abate, vyras Dean, anūakai Dean Jr. ir Dominic; dukra Laima Petrulienė, vyras Vytautas; sūnus Andrius, anūakai Kaijus ir Darius ir jų motina Vida; brolienė Dana Baltramonaitytė bei giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

A. a. Veronikos broliai a. a. Juozas ir Povilas jau Amžinybėje.

Velionė buvo dailininkė. Vyras inžinierius a. a. Jeronimas Švabas mirė 2008 m.

Antrojo pasaulinio karo metu kartu su tėvais paliko tėviškę ir apsigyveno Čikagoje. Studijavo tapybą ir meno istoriją „69 Art Gallery“, Daley College ir Čikagos Meno institute. Mokėsi piešimo, tapybos ir litografijos su žinomais dailininkais Sr. Mercedes, Povilu Kaupu. Labai įtakingas a. a. Veronikos kūryboje buvo dailininkas Viktoras Petravičius, kuris, įvertindamas jos meniškumą, ją mokė ir skatino kurti. Iš pradžių kūrė paveikslus aliejiniais dažais, vėliau – įtaojama dailininko Petravičiaus – pasirinko litografiją kaip pagrindinę meno šaką.

Nuo 1966 metų a. a. Veronikos Švabienės paveiksai eksponuojami įvairiuose Lietuvos, Europos ir Amerikos meno galerijose. Jos kūryboje vyrauja mitologijos, gamtos ir liaudies meno motyvai.

A. a. Veronikos Švabienės atminimas įamžintas jos kūryboje.

Velionė bus pašarvota Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte ketvirtadienį, birželio 17 d. nuo 9 val. r. iki 10 val. r. Šv. Mišios už velionę bus aukojamos 10 val. ryto

Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a. a. Veroniką savo maldose.

Nuliūdusi šeima

**ATLANTIC
 ExpressCorp.**

**SIUNTINIAI Į VISĄ
 EUROPOS SĄJUNGĄ**

+ Ukraina, Baltarusija,
 Moldova, Rusija

**Greičiausi
 pristatymo terminai**

**Kiekviena dėžė nemokamai
 apdrausta \$100**

Siūlome automobilių
 gabenimą į visas pasaulio
 šalis, automobilių pirkimą
 iš visų JAV aukcionų,
 asmens turto
 perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Seikite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
 8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
 8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
 Tel: 708-907-3000

Rūta
 6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
 Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
 Tel: 630-469-4290

Biomed
 360 Iowline Rd. Mundelein, IL 60060
 Tel: 847-566-6676

Royal Petal
 188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
 Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
 Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
 6201 W. Howard St. #3 Niles, IL 60714
 Tel: 847-897-6710

Granitex
 704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
 Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
 (Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
 Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
 3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
 Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
 Tel: 708-599-9866

Galos Caves
 6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
 Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėiga
 6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60601
 Tel: 708-594-5622

Biomed 2
 4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
 Tel: 773-656-2430

Kalyra
 338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
 Tel: 847-776-7766

Continental USA
 2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
 Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
 Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
 Tel: 773-476-9999

**Birželio 23 d.,
trečiadienį, 1 val. p. p.**
„SEKLYČIOJE“,
2711 West 71st St.,
Chicago, IL 60629,
vyks knygos
„Viltis gyventi“
sutiktuvės.
Knyga pasakoja apie
organizacijos
„Lietuvos vaikų viltis“ veiklą.
Registracija tel.:
773-320-4393

Laivų paradas Čikagos upėje
Tautiška giesmė aplink pasaulį
Pirmadienį, liepos 5 d., 7:00 PM
KVIEČIAME
Susirinkti krantinėje prie NBC Tower, 455 N. Cityfront Plaza Drive
ir kartu sugiedoti Tautišką giesmę
Nepamirškite lietuviškos atributikos!
Norintys prisijungti prie parado su savo laivu ar vandens motociklu,
prašome registruotis: msereivaite@yahoo.com
Renginio informacija: ieva.dilyte@urm.lt

1YR - 0.75 % APY*
2YR - 1.00 % APY*
*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD
MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING
310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

COVID-19: Birželio 16d., 11 val. 30 min.

	Užsikrėtusių	Išgyjusių	Mirusių
Pasaulyje	177,550,893	162,019,715	3,840,442
JAV	34,353,097	28,579,129	615,770
Lietuvoje	278,072	264,326	4,352

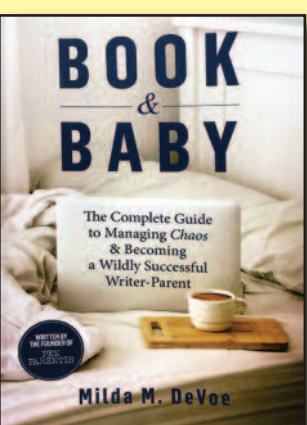

2021m. rugsėjo 10 - 12 d.
Pasaulio lietuvių centre
14911 127th St, Lemont, IL 60439
vyks JAV Lietuvių Bendruomenės
XXIII Tarybos I sesija.

Tą savaitgalį PLC vyks ir
JAV LB 70-mečiui skirti renginiai:
**freskos atidengimas,
idėjų mugė,
puota po atviru dangumi,
jaunimo sporto šventė,
šventinis pokylis.**

VIENYBĖJE MŪSŲ STIPRYBĖ

**A GREAT GIFT
FOR ANY WRITER
or aspiring writer. A fun read.
A GOOD REFERENCE.**
Book & Baby - A "What to Expect" & "How To" book for writers. Drawn from real experiences of successful, published writers who have kids. Divided into growth phases from Infant to Empty Nest.

Written by **Milda Motekaityte DeVoe**. Milda is the founder of Pen Parentis, a national nonprofit that helps writers stay creative after having kids.
- In English - \$19.99
Order the book & find out more - www.mmdevoe.com

**A LITHUANIAN
COOKBOOK**
for my Irish wife

Stories and recipes from four generations of a Lithuanian American family.

BEST DEAL
Available at **amazon**
Available at **DRAUGAS** call **773-585-9500**
For more information visit us at:
www.cookbooksformyirishwife.com

www.draugas.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nušimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com
Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Investiciniai fondai • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai